

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı
Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

SÜT ve SÜT ÜRÜNLERİ DURUM TAHMİN RAPORU 2025

Araştırma Yayınları
2025

TEPGE Yayın No: 423

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ
TEPGE

Durum ve Tahmin
SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ
2025

Hazırlayan

Dr. Zeliha YASAN ATASEVEN

Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü Müdürlüğü
zeliha.yasanataseven@tarimorman.gov.tr

Çalışma kapsamında sunulan görüşler tamamıyla yazarlara aittir ve Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ya da çalışanlarının görüşlerini temsil etmez.

Çalışmada yer alan veri ve istatistikler yayınlayıcı kurumların kaynaklarından alınmış ve araştırma amaçlı olarak kullanılmıştır. Veriler çalışmanın hazırlandığı dönemde yayınlanmış olan en güncel verilerdir ve dönemsel olarak yayınlayıcı kurumun güncellemelerinden dolayı farklılık gösterebilir.

TEPGE YAYIN NO: 423
ISBN: 978-625-5828-04-0

© TEPGE
Her Hakkı Saklıdır.

Aralık/2025

İletişim:
Tarım ve Orman Bakanlığı
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı, 06800
Çankaya/ANKARA

Telefon: 0312 287 5833

Bu rapor Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün izni olmadan kısmen veya tamamen basılamaz, çoğaltılamaz veya elektronik ortama taşınamaz.

Kapak sayfasında kullanılan fotoğraf Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından düzenlenen "2018 yılı Tarım ve İnsan Fotoğraf Yarışması" na aittir. (<http://www.tarimormaninsan.com/img/10-tarim-ve-insan-fotograf-yarismasi/genel/400/birincilik-odulu-mehmet-yikilmazsoy.jpg>)

ÖNSÖZ

Enstitümüz araştırmacıları tarafından hazırlanan “Durum ve Tahmin” raporları; bir yandan temel bilgi ve veri tabanı oluşturulmasını sağlarken, diğer yandan da sektördeki gelişmeleri yakından izleyerek sektör paydaşlarını bu gelişmelerden zamanında ve doğru bir şekilde haberdar ederek bilgilendirmeyi amaçlamaktadır.

Gıda üretimi son yıllarda değeri daha da artan stratejik bir öneme sahiptir. Kaliteli, sağlıklı ve yeter miktarda gıda tüketimi bireyler ve ülkeler açısından önemlidir. Özellikle hayvansal ürünler içerisinde süt ve süt ürünlerinin tüketimi sağlıklı ve dengeli beslenme için vazgeçilmezdir. Gıda üretiminin sağlıklı ve sürdürülebilir bir biçimde yapılabilmesi için dünya ve Türkiye’deki gelişmelerin izlenmesi gerekmektedir. Süt ve süt ürünlerinde de bu ihtiyaca cevap verebilmek amacıyla Durum ve Tahmin Raporu hazırlanmaktadır.

Raporda süt ve süt ürünleri sektörüne ait dünya ve Türkiye’de; bir önceki yıla ait üretim, kullanım, ihracat, ithalat, yılsonu stokları ve fiyatlarında ortaya çıkan gerçekleştirmeler “Durum”; içinde bulunulan yıla ait gerçekleşen fakat tam netleşmeyen gelişmeler ise “Tahmin” adı altında sistematik olarak incelenmektedir.

Raporu hazırlayan Sayın Dr. Zeliha YASAN ATASEVEN’e emeklerinden dolayı teşekkür eder, raporun sektör paydaşlarına faydalı olmasını dilerim.

Dr. Kemalettin TAŞDAN

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	1
1. DÜNYADA DURUM 2024.....	3
1.1. Dünya Sığır Varlığı.....	3
1.2. Süt.....	4
1.2.1. Dünya süt fiyatları.....	5
1.2.2. Kişi başı süt tüketimi.....	6
1.3. Peynir.....	7
1.3.1 Kişi başı peynir tüketimi	9
1.4. Süt Tozu.....	9
1.4.1. Dünya süt tozu fiyatı.....	12
1.4.2. Kişi başı süt tozu tüketimi.....	12
1.5. Tereyağı.....	13
1.5.1. Dünya tereyağı fiyatı.....	14
1.5.2. Kişi başı tereyağı tüketimi.....	14
2. DÜNYADA TAHMİN 2025.....	15
3. TÜRKİYE’DE DURUM 2024.....	20
3.1. Süt.....	20
3.1.1. Sağılan hayvan sayısı.....	21
3.2. İçme Sütü.....	22
3.3. Peynir.....	23
3.4. Süt Tozu.....	24
3.5. Yoğurt ve Ayrar.....	25
3.6. Tereyağı.....	26
4. TÜRKİYE’DE TAHMİN 2025.....	28
Ek Tablolar.....	29
KAYNAKLAR.....	45

TABLolar

Tablo 1. Dünya sığır varlığı	3
Tablo 2. Dünya toplam süt arz kullanım ve ticareti	5
Tablo 3. Bazı ülkelerde kişi başı süt tüketimi	7
Tablo 4. Dünya toplam peynir arz, kullanım ve ticareti	8
Tablo 5. Bazı ülkelerde kişi başına peynir tüketimi	9
Tablo 6. Dünya yağlı süt tozu arz, kullanım ve ticareti	10
Tablo 7. Dünya yağsız süt tozu arz, kullanım ve ticareti	11
Tablo 8. Bazı ülkelerde kişi başına yağlı süt tozu tüketimi	12
Tablo 9. Bazı ülkelerde kişi başına yağsız süt tozu tüketimi	13
Tablo 10. Dünya tereyağı arz, kullanım ve ticareti	13
Tablo 11. Bazı ülkelerde kişi başına tereyağı tüketimi	15
Tablo 12. Türkiye süt üretimi ve sağılan hayvan sayısı.....	21
Tablo 13. Süt girdi pariteleri.....	22
Tablo 14. Türkiye içme sütü arz ve kullanımı	23
Tablo 15. Türkiye peynir arz ve kullanımı	24
Tablo 16. Türkiye yağsız süt tozu arz ve kullanımı	25
Tablo 17. Türkiye yoğurt ve ayran arz ve kullanımı	26
Tablo 18. Türkiye tereyağı arz ve kullanımı	27
Ek tablo 1. Ülkelere göre süt üretimi.....	30
Ek tablo 2. Dünya içme sütü üretimi.....	31
Ek tablo 3. Dünya peynir üretimi.....	32
Ek tablo 4. Dünya yağsız süt tozu üretimi.....	33
Ek tablo 5. Dünya yağlı süt tozu üretimi.....	33
Ek tablo 6. Dünya tereyağı üretimi.....	34
Ek tablo 7. Dünya tereyağı ihracatı.....	34
Ek tablo 8. Dünya peynir ihracatı.....	35
Ek tablo 9. Dünya yağsız süt tozu ihracatı.....	35
Ek tablo 10. Dünya yağlı süt tozu ihracatı.....	36
Ek tablo 11. Dünya tereyağı ithalatı.....	36
Ek tablo 12. Dünya peynir ithalatı.....	37
Ek tablo 13. Dünya yağlı süt tozu ithalatı.....	37
Ek tablo 14. Dünya yağsız süt tozu ithalatı.....	38
Ek tablo 15. Türkiye cins ve ırklara göre sağılan hayvan sayısı.....	39
Ek tablo 16. Türkiye cins ve ırklara göre süt üretimi.....	39
Ek tablo 17. Türkiye tereyağı ihracatı.....	40
Ek tablo 18. Türkiye süt, krema ihracatı.....	41
Ek tablo 19. Türkiye süt tozu ihracatı.....	42
Ek tablo 20. Türkiye peynir ihracatı.....	43
Ek tablo 21. Türkiye yoğurt ve ayran ihracatı.....	44

GRAFİKLER

Grafik 1. Dünya toplam süt arzı.....	5
Grafik 2. Dünya toplam süt kullanımı.....	5
Grafik 3. AB ve ABD süt üretici fiyatları.....	6
Grafik 4. Dünya toplam peynir arzı.....	8
Grafik 5. Dünya toplam peynir kullanımı.....	8
Grafik 6. Dünya toplam yağlı süt tozu arzı.....	10
Grafik 7. Dünya toplam yağlı süt tozu kullanımı.....	10
Grafik 8. Dünya toplam yağsız süt tozu arzı.....	11
Grafik 9. Dünya toplam yağsız süt tozu kullanımı.....	11
Grafik 10. Dünya süt tozu fiyatları.....	12
Grafik 11. Dünya toplam tereyağı arzı.....	14
Grafik 12. Dünya toplam tereyağı kullanımı.....	14
Grafik 13. Dünya tereyağı fiyatları.....	14
Grafik 14. Türkiye sağılan hayvan sayısı, verim ve üretim miktarı.....	21
Grafik 15. Türkiye toplam içme sütü arzı.....	23
Grafik 16. Türkiye toplam içme sütü kullanımı.....	23
Grafik 17. Türkiye toplam peynir arzı.....	24
Grafik 18. Türkiye toplam peynir kullanımı.....	24
Grafik 19. Türkiye toplam yağsız süt tozu arzı.....	25
Grafik 20. Türkiye toplam yağsız süt tozu kullanımı.....	25
Grafik 21. Türkiye toplam yoğurt ve ayran arzı.....	26
Grafik 22. Türkiye toplam yoğurt ve ayran kullanımı.....	26
Grafik 23. Türkiye toplam tereyağı arzı.....	27
Grafik 24. Türkiye toplam tereyağı kullanımı.....	27

ÖZET

Dünyada Durum 2024

Sığır Varlığı

Dünya sığır varlığı 2024 yılı itibarıyla %1,2 azalışla 1,2 milyar başa ulaşmıştır. Sığırların %42'si Asya'da yer alırken en fazla sığıra sahip ülkeler sırasıyla Hindistan (378 milyon baş, %31,1), Brezilya (240,1 milyon baş,

%19,7) ve Çin'dir (152,6 milyon baş, %12,6). Sığır ihracatı %9,1 artarak 5,5 milyon başa yükselmiş, ithalat ise %4,5 azalışla 2,6 milyon baş olmuştur.

Süt

Dünya süt üretimi 2024 yılında, bir önceki yıla kıyasla artış göstererek 919 milyon tona ulaşmıştır. Üretimde en büyük payı Hindistan, AB-27 ve ABD alırken, Asya genelinde üretim artışları toplam üretimi desteklemiştir. Rusya'da hükümet destekleri üretimi artırırken, Ukrayna'da üretim düşüş göstermiştir. ABD'de düşük süt fiyatları ve

yüksek yem maliyetlerine rağmen verim artışı üretimi dengelemiş, Kanada'da üretim artış göstermiştir. Okyanusya'da ve Yeni Zelanda'da üretim artarken, Avustralya'da düşüş devam etmiştir. Genel olarak, küresel süt üretiminde artışlar Asya kaynaklı olurken, Batı ülkelerindeki üretim değişimleri daha sınırlı kalmıştır (FAO, 2024).

Peynir

Dünya peynir üretimi 2024 yılında, 26,1 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Üretimde lider konumunu AB-27 korumuş ABD ve Brezilya AB-27'yi takip etmiştir. Rusya'da peynir üretimi artışı gösterirken Ukrayna'da üretim düşmüştür. Küresel peynir ticareti ise

son beş yılın en yüksek seviyesine ulaşmış, ihracat 3,7 milyon ton olarak kaydedilmiştir. Başlıca ihracatçı ülkeler AB, ABD ve Yeni Zelanda olmuştur. İthalat sınırlı kalmış, Çin'in ithalatı azalırken Avustralya ve Suudi Arabistan ithalatını artırmıştır.

Süt tozu

Dünya yağlı süt tozu (WMP) üretimi 2024 yılında artış göstererek 5,1 milyon ton olarak gerçekleşmiş ve üretimin büyük kısmı Yeni Zelanda, Çin ve AB tarafından karşılanmıştır. İhracat ise zayıf talep nedeniyle sınırlı düşüş göstermiştir. Yağsız süt tozu (SMP) üretimi ise 2024'te azalarak 4,5 milyon ton

seviyesinde gerçekleşmiş küresel ithalat ve ihracatı özellikle Meksika ve Çin'deki talep düşüşleri nedeniyle gerilemiştir. Her iki süt tozu da, uzun süre depolanabilmesi ve işlenebilirliği sayesinde uluslararası ticarete önemli bir rol oynamaya devam etmektedir.

Tereyağı

Dünya tereyağı üretimi 2024'te bir önceki yıla göre 13,1 milyon ton artarken, Hindistan üretimde lider konumunu sürdürmüştür. Uluslararası ticarete ithalat artış gösterirken,

ihracat küresel talebin durgunluğu nedeniyle azalmış, Avustralya ise ihracatını artırarak toparlanma sağlamıştır.

Türkiye’de Durum 2024

Türkiye çiğ süt üretimi 2023 yılında 21,5 milyon ton olup, 2024 yılında %4,7 artışla 22,5 milyon tona ulaşmıştır. Bir önceki yıla göre inek sütü üretimi %5,4 artarak 21 milyon tona yükselmiş; koyun sütü %2,9 azalarak 907 bin tona, keçi sütü %11,2 azalarak 482 bin tona gerilemiştir. Türkiye’de süt üretimi ağırlıklı olarak küçük ölçekli ve düşük

teknolojili aile işletmeleri tarafından yürütülmekte olup, bu durum verim ve hijyen standartlarının gelişimini sınırlamaktadır. Genç nüfusun tarıma ilgisinin azalması uzun vadede üretici sayısında daralmaya neden olmaktadır. Sağılan hayvan varlığı 2024 yılında %0,1 azalarak 37,8 milyon başa gerilemiştir.

İçme sütü

Türkiye’de çiğ süt üretimi 2024 yılında 22,5 milyon ton olarak gerçekleşmiş olup üretimin önemli bir bölümü süt toplama merkezleri ve işleme tesislerine yönlendirilmiştir. Çiğ sütün %18,3’ü doğrudan tüketime veya küçük ölçekli işletmelere satılırken, %15,9’u

hanehalkı tarafından süt ürünü üretiminde kullanılmıştır. Türkiye’de süt tüketiminin ağırlıklı olarak yoğurt, peynir ve ayran ürünlerinde yoğunlaştığı, içme sütü tüketiminin ise nispeten düşük kaldığı görülmektedir.

Peynir

Türkiye’nin toplam peynir üretimi 2024 yılında %5,8 artış göstererek 844 bin tona ulaşmıştır. Peynir ihracatı 2024 yılında önceki yıla kıyasla iki katına çıkarak 47,9 bin ton olmuş ve ihracatın %38,7’si Irak ve Suudi

Arabistan’a gerçekleştirilmiştir. Türkiye peynir pazarında özellikle Orta Doğu Ülkeleri’yle güçlü ticari ilişkiler sürdürürken, uluslararası rekabette Bahreyn, Danimarka, Mısır ve Fransa öne çıkmaktadır.

Süt tozu

Türkiye’de süt tozu üretimi 2024 yılında %6,5 artışla 120,2 bin ton olarak gerçekleşmiş, yağsız süt tozu 77 bin ton, yağlı süt tozu 43 bin ton seviyesinde olmuştur. Yağsız süt tozu ihracatı yaklaşık 4,5 kat artarak 24,5 bin tona

ulaşmıştır. Başlıca ihracat pazarları Cezayir (%42,6), Mısır (%27,2) ve Bangladeş (%9,6) olarak belirlenmiştir.

Yoğurt ve Ayran

Türkiye’de yoğurt ve ayran üretimi 2024 yılında %6,7 artarak 1,3 milyon tona ulaşmış, ihracat ise üç kat artışla 13,4 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Bu ürünlerde en fazla ihracat

yapılan ülkeler Gürcistan (%23,5), Kazakistan (%13,2) ve Suudi Arabistan (%12,8) olmuştur.

Tereyağı

2024 yılı tereyağı üretimi, bir önceki yıla göre %17,9 artışla 103 bin ton olmuştur. 2024 yılı ihracatı ise üretimdeki artış ve tedbirlere bağlı

olarak bir önceki yıla göre %71 oranında artarak 106 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

1. DÜNYADA DURUM: 2024

2024 yılında dünya süt ve süt ürünleri sektöründe önemli gelişmeler yaşanmıştır. Dünya sığır varlığı %1,2 azalarak 1,2 milyar başa ulaşırken, süt üretimi %1,1 artışla 919 milyon tona yükselmiştir. En büyük süt üreticileri Hindistan (199 milyon ton), AB (153 milyon ton) ve ABD (104 milyon ton) olmuştur. Peynir üretimi %1,2 artarak 25,7 milyon tona çıkarken, küresel peynir ihracatı %3,1 artışla 3,6 milyon ton olmuştur. Yağlı süt tozu üretimi ise %2 azalarak 5,1 milyon

tona gerilemiş, ancak ihracat %1 artarak 2,6 milyon tona ulaşmıştır. Tereyağı üretimi %1,3 artarak 12,9 milyon ton olmuş, ithalat %4,9 artarken, ihracatta bazı büyük ülkelerde düşüş yaşanmıştır. Hindistan'daki %1,9'luk tereyağı üretim artışı bu sektördeki büyümeyi desteklemiştir. Bu veriler, küresel süt ürünleri üretimi ve ticaretinde genel bir büyüme trendi olduğunu ancak bölgesel ve ürün bazında farklılıklar bulunduğunu göstermektedir.

1.1. Dünya Sığır Varlığı

Hayvancılık günümüzde gerek insan sağlığı gerekse ülke ekonomisi açısından önemli sektörlerden biridir. Bu nedenle özellikle büyükbaş hayvancılık, stratejik bir sektör olarak ele alınmalıdır. Dünyada 300'den fazla sığır ırkı bulunmaktadır. Sığırlar, yetiştirildikleri bölgelere, sağlanan çevreye ve taşıdığı genotip yapısına göre verim olarak farklı özellikler gösterirler. Dünya hayvan varlığı sayısı yıllar içerisinde dalgalanma göstermesine rağmen genel eğilim hayvan sayısının artışı yönündedir. Dünyada sığır varlığı 2024 yılında bir önceki yıla göre %1,2

oranında azalarak 1,2 milyar baş olmuştur (Tablo 1). En fazla sığır (%47,1) Asya kıtasında bulunmaktadır. US Department of Agriculture (USDA) verilerine göre dünya sığır ihracatı 2024 yılında %2,3 oranında azalış göstererek 5,5 milyon baş olarak gerçekleşmiştir. Dünya sığır ithalatı ise bir önceki yıla göre %1,6 oranında azalarak 2,6 milyon baş olmuştur. Dünya sığır ithalatının 2,05 milyon baş ile %79'unu tek başına ABD gerçekleştirmektedir.

Tablo 1. Dünya sığır varlığı (Bin Baş)

	2021	2022	2023	2024	2025/a
Başlangıç Stokları	937.489	940.072	943.767	932.467	918.535
-Süt İneği Baş. Stok.	239.551	239.288	239.727	235.106	23.408
-Besi Hayvanı Baş. Stok.	202.295	204.766	20.698	197.371	195.812
Hayvan Sayısı Varlığı	286.382	290.358	289.431	281.071	279.133
İthalat	2.946	2.694	2.714	2.592	1.452
Toplam Arz	1.226.817	1.233.124	1.235.912	1.216.130	1.199.120
İhracat	4.542	4.315	5.042	5.499	4.286
Bitiş Stokları	940.072	943.767	940.592	918.535	903.333
Toplam Kesim Hayvanı	235.794	240.248	244.694	247.968	247.970
Kayıplar	46.409	44.794	45.584	44.128	43.531
Toplam Kullanım	1.226.817	1.233.124	1.235.912	1.216.130	1.199.120

Kaynak: USDA (Erişim: 12.12.2025) a/Tahmin

1.2. Süt

OECD verilerine göre Asya ve Kuzey Amerika başta olmak üzere tüm bölgelerde gerçekleşen üretim artışlarıyla birlikte, dünya süt üretimi 2024'de 2023 yılına göre %1,1 artarak 919 milyon tona (Tablo 2) ulaşmıştır. Üretimde en büyük paya sahip ülkeler Hindistan (220 milyon ton), AB (152 milyon ton) ve ABD (102 milyon ton) olmuştur (Ek Tablo 1). FAO'nun 2023 yılı Food Outlook Raporu'na göre dünya süt üretimindeki artışın başlıca nedeninin, Asya'da, özellikle Hindistan ve Çin'de inek sürülerindeki ve verimdeki artış olduğu söylenebilir. Asya'da süt üretimi, özellikle Hindistan, Çin, Pakistan, Özbekistan ve Kazakistan olmak üzere bazı önde gelen üreticilerdeki üretim artışlarıyla desteklenerek 2023'e göre %2,9 artarak 418 milyon tona ulaşmıştır. Hindistan'da süt üretimi, artan inek sayıları ve süt kooperatiflerinin daha verimli süt toplamaları nedeniyle 2023'e göre %3,0 artarak 220 milyon tona ulaşmıştır. Yeni Zelanda'dan canlı sığır ihracatı yasağına ve sürü genişlemesindeki yavaşlamaya rağmen, Çin'in süt üretimi, özellikle üretkenliği iyileştirilmiş büyük ölçekli çiftliklerde yüksek verimli inek sürülerindeki artış sayesinde sadece %2,8 azalışla 41 milyon ton gerçekleşmiştir. Pakistan'da, önde gelen üretim bölgelerinde muson mevsiminde ortalamanın üzerinde yağışlara ve özellikle enerji olmak üzere yüksek girdi maliyetlerine rağmen süt üretimi %3,0 artarak 64,2 milyon tona ulaşmıştır. AB-27'de süt üretimi, süt sığırı sürüsü sayılarının azalması ve yüksek girdi maliyetlerine rağmen elverişli hava koşulları ve iyileştirilmiş yem bulunabilirliği sebebiyle 2023'e paralel olarak 2024'te de 152 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Rusya Federasyonu'nda, iyileştirilmiş verim ve sığır

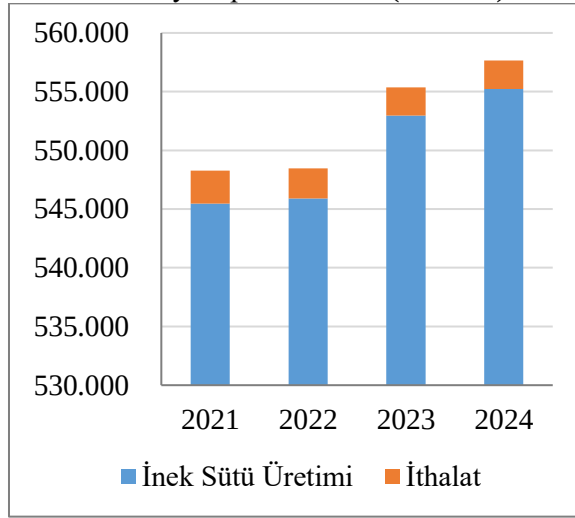
sürüsü sayılarını teşvik eden hükümet destek politikaları nedeniyle süt üretimi, bir önceki yıla göre %1,9 artmış ve 2024 yılında da 34 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Ukrayna'da süt üretiminde, süt tedarik zincirindeki savaşla ilgili kesintiler ve düşük iç talep nedeniyle %3 azalma yaşanmış ve süt üretimi 7,1 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. ABD'de özellikle yılın ikinci yarısında çiftçileri inek sayılarını azaltmaya yönelten düşük süt fiyatları ve yüksek yem maliyetlerine rağmen, süt verimindeki artışlar sebebiyle yaklaşık %0,3'lük azalış yaşanmış ve 102 milyon ton süt üretimi gerçekleşmiştir. Benzer şekilde, daha yüksek süt verimleri ve maliyetlerin düşürülmesiyle Kanada'da çiftçiler daha fazla süt üretmeye teşvik edilmiş ve üretim bir önceki yıla göre %1,3 artarak 11,4 milyon tona çıkmıştır. Brezilya'da, yüksek mısır üretimi ve iyileşen hava koşulları nedeniyle düşen yem maliyetleri, üretici marjlarını artırmış ve süt üretimini yaklaşık %0,7 oranında artırarak 37,6 milyon tona ulaştırmıştır. Arjantin'de, para biriminin değer kaybetmesi karşısında hükümetin mali yardım programlarıyla enflasyonist baskıyı hafifletme çabaları işe yaramış ve çiftçi üzerindeki baskı azalarak bir önceki yıla göre süt üretimi 11,2 milyon ton gerçekleşmiştir. Yeni Zelanda'da yılın başlarında mera büyümesine yardımcı olan elverişli hava koşullarına rağmen yüksek girdi maliyetleri sebebiyle süt üretimi 2023 yılına göre 2024'de %0,5 artışla 21,8 milyon ton olmuştur. Aynı şekilde Avustralya'da son iki yıldır süt üretiminde devam eden düşüş 2024'te de devam etmiş ve üretim %0,7 düşerek 8,7 milyon tona gerilemiştir.

Tablo 2. Dünya toplam süt arz, kullanım ve ticareti (Bin Ton)

	2021	2022	2023	2024	2025/a
ARZ					
Toplam Süt	900.551	895.108	909.238	918.834	945.136
İnek Sütü Üretimi	545.472	545.893	552.957	555.222	559.606
İthalat	2.803	2.570	2.417	2.425	2.372
Toplam Arz	903.354	897.678	911.655	921.259	947.508
KULLANIM					
Toplam Yurtiçi Kullanım	899.824	894.458	908.724	918.133	944.604
İhracat	3.530	3.220	2.931	3.126	2.904
Toplam Kullanım	903.354	897.678	911.655	921.259	947.508

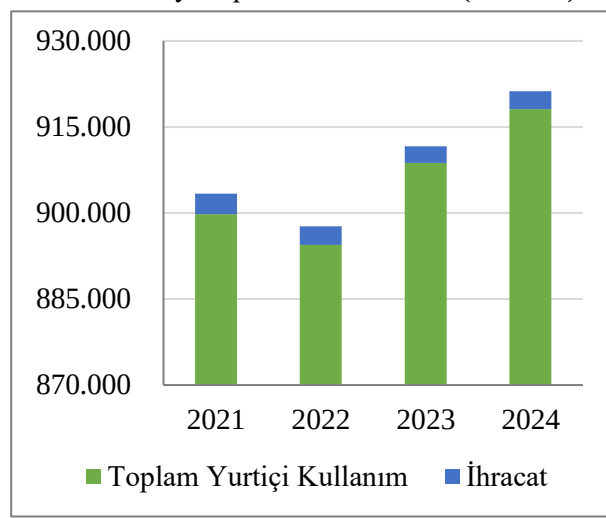
Kaynak: OECD (Erişim: 01.11.2024) a/Tahmin

Grafik 1. Dünya toplam süt arzı (Bin Ton)

Kaynak: Tablo 2

Grafik 2. Dünya toplam süt kullanımı (Bin Ton)

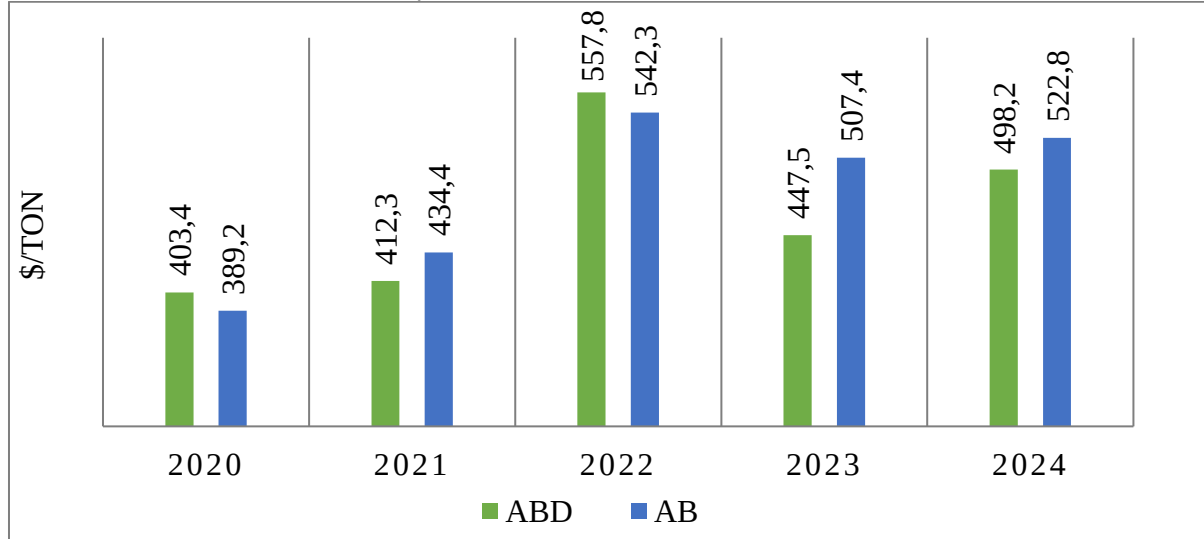
Kaynak: Tablo 2

1.2.1. Dünya süt fiyatları

Uluslararası süt fiyatları 2024 yılında bir önceki yıla göre %7 artarak 510,5 \$/ton gerçekleşmiştir. AB'de çiğ süt üretici ortalama fiyatları bir önceki yıla oranla %3,0 artış ile 523 \$/ton, ABD'de çiğ süt ortalama fiyatları 2024 yılında bir önceki yıla göre %11,3 oranında artarak 498 \$/ton olarak gerçekleşmiştir (Grafik 3). 2024 yılında FAO Süt Ürünleri Fiyat Endeksi (DPI) ortalama 129,8 puan olarak gerçekleşmiştir. Endeks, Nisan ayı hariç 2024 yılı boyunca her ay artış göstermiştir. Bu artışın büyük kısmı, kısıtlı arz koşulları altında güçlü küresel talepten kaynaklanmıştır. Özellikle yılın ilk yarısında görülen olumsuz hava koşulları, üretimi olumsuz etkilemiş ve yılın ilerleyen

dönemlerinde ihracat arzını sınırlamıştır. Birkaç Batı Avrupa ülkesinde süt ürünlerine yönelik güçlü iç talep, mevsimsel olarak düşen süt arzı ve Okyanusya'daki hava koşullarına bağlı arz zorluklarıyla birleşince süt fiyatı üzerinde artırıcı bir baskı oluşturmıştır. Önde gelen süt ihracatçısı ülkelerin ABD dolarına karşı döviz hareketleri de süt fiyatlarını etkilemiştir. Aynı zamanda, özellikle Asya ülkelerinden gelen yabancı talep daha da artarak dünya süt fiyatlarının yıl sonuna doğru artmasına sebep olmuştur.

Grafik 3. ABD ve AB süt üretici fiyatları

Kaynak: CLAL, USDA (Erişim: 07.11.2025)

1.2.2. Kişi başı süt tüketimi

Dünyada en çok tüketilen süt ürünü çiğ süttür. Geleneksel olarak, şehir merkezlerinde çiğ süte, kırsal alanlarda ise fermente süte talep vardır. Süt üretiminin çoğu, pastörize ve fermente ürünler de dâhil olmak üzere taze süt ürünleri şeklinde tüketilmektedir. Gelirlerdeki ve bölgesel tercihlerdeki farklılıklar kişi başına düşen süt tüketiminin ülkeler arasında büyük ölçüde farklılık göstermesine sebep olmaktadır. Süt, toplandıktan kısa bir süre sonra işlenmesi gereken son derece bozulabilir bir ürün olmasına rağmen, süütün çoğu fermente edilmiş ve pastörize edilmiş olanlar da dâhil olmak üzere taze süt ürünleri şeklinde tüketilir. Avrupa ve Kuzey Amerika'da, kişi başına taze süt ürünlerine olan genel talep sabit veya düşme eğilimindedir. Ancak talebin bileşimi olarak son yıllarda tam yağlı içme sütü ve krema gibi süt yağlarına doğru yön değiştirmektedir. Bitki bazlı süt ikameleri giderek daha fazla

artmakta ve işlenmiş süt ürünlerinden daha çok taze süt ürünleriyle rekabet etmektedir. Üretilen süütün çoğu, işlenmemiş veya çok az işlenmiş (pastörize veya fermente edilmiş) taze süt ürünleri biçiminde tüketilmektedir. OECD-FAO Agricultural Outlook 2024-2035 raporuna göre düşük ve orta gelirli ülkelerde taze süt ürünleri, kişi başına düşen ortalama süt ürünleri tüketiminin (kuru süt) üçte ikisinden fazlasını oluştururken, yüksek gelirli ülkelerdeki tüketiciler daha çok işlenmiş ürünler tüketme eğilimindedir. Kişi başına süt tüketiminin 2024 yılında bir önceki yıla göre genel olarak azaldığı görülmektedir (Tablo 3). En fazla tüketim 2024 yılında önceki yıllarda olduğu gibi Belarus'ta 118,1 lt/kişi gerçekleşmiştir. Rusya-Ukrayna savaşının etkisi 2024 yılında devam etmiş ve en fazla süt tüketim azalışı %9,7 ile Ukrayna'da yaşanarak 2024 yılı süt tüketimi kişi başına 92,2 lt olmuştur (Tablo3).

Tablo 3. Bazı ülkelerde kişi başı süt tüketimi (Lt/Kişi/Yıl)

	2020	2021	2022	2023	2024
Belarus	115,0	117,3	117,7	117,9	118,1
Yeni Zelanda	103,6	103,8	104,3	103,4	102,6
Ukrayna	112,5	112,0	106,9	102,1	92,2
Avustralya	98,2	95,9	93,5	92,4	91,5
İngiltere	94,8	92,5	92,1	90,3	89,2
Kanada	74,5	71,5	70,1	68,8	69,8
Hindistan	57,8	58,7	59,6	60,5	61,3
ABD	62,0	61,7	61,2	60,1	59,1
AB-27	53,9	53,7	53,4	53,1	53,0

Kaynak: CLAL (Erişim: 07.11.2025)

1.3. Peynir

Uluslararası Diyabet Federasyonu (IDF), dünya toplam peynir üretiminde işlem görmüş peynir üretim miktarını hesaplamaya dâhil etmezken, yalnızca toplam peynir üretiminin %90'ını temsil eden inek sütünden elde edilmiş peynirleri ele almış; manda, keçi ve koyun sütlerinden elde edilen peynirler ile ev yapımı olan ve çiftlikte hane içinde tüketilen peynir miktarını yine hesaplamalarına dâhil etmemiştir. Bu kapsamda dünya peynir üretimi bir önceki yıla göre %0,8 artarak 26,1 milyon tona ulaşmıştır. Dünyanın en büyük peynir üreticileri, çiğ süt üretiminin büyük bir kısmını peynir üretimine aktaran ve dünya toplam peynir üretiminin %42,3'ünü temsil eden AB ile dünya toplam peynir üretiminin %25'ini temsil eden ABD'dir. AB'de peynir üretimi bir önceki yıla göre %0,8 oranında artarak 11,3 milyon ton ile dünya peynir üretiminde ilk sırada olmaya devam etmiştir. Aynı yıl ABD'de üretim bir önceki yıla göre %1,1 artarak 6,5 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılında başlayan savaş ortamına rağmen Rusya bir önceki yıla göre peynir üretimini %1,9 artışla 652 bin ton olarak gerçekleştirmiştir. Rusya'nın aksine Ukrayna'da ise üretim %3,0 oranında azalmış ve 95 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Brezilya, 2024 yılında üretimini %0,6 artırarak 775 bin ton ile üçüncü büyük peynir üreticisi

konumunu korumuştur (Ek tablo 3). Küresel süt üretiminin az bir kısmının, başta süt tozu ve peynir olmak üzere işlenmiş ürünler olarak uluslararası ticareti yapılmaktadır. Ayrıca süt ürünleri ticareti sıklıkla bölgesel ticaret anlaşmalarında özel olarak ele alınmaktadır. Dünya peynir ticareti 2024 yılında son beş yılın en yüksek seviyelerine ulaşmıştır. Dünya peynir ihracatı 2024 yılında %1,7 artışla 3,7 milyon ton gerçekleşerek tüm zamanların en yüksek hacmine ulaşmıştır (Tablo 4). Küresel peynir ihracatının %62'sini temsil eden AB-27 ve ABD'den oluşan iki büyük ihracatçının 2023'e göre 2024 yılında ihracat hacimlerini artırmasıyla küresel peynir ihracatı artmıştır. AB %38,6 pay ile dünyanın ana peynir ihracatçısı olmaya devam etmiş, AB'yi ABD (%12,8) ve Yeni Zelanda (%9,6) izlemiştir. 2024'de artan peynir talebinin çoğunu AB (1,4 milyon ton), ABD (506 bin ton) ve Yeni Zelanda (353 bin ton) karşılamıştır. Bunun yanı sıra en fazla peynir ihracatındaki azalış İngiltere (%26,3) ve Meksika (%15,8)'da yaşanmıştır (Ek Tablo 8). 2024 yılında 2023 yılına göre artan yerli üretim ve yavaşlayan tüketici talebi nedeniyle ithalatın büyüme hızı yavaşlamıştır. Ancak dünya peynir ithalatı bir önceki yıla göre %0,4 artarak 3,7 milyon ton olarak gerçekleşmiştir (Ek Tablo 12). AB-27'de peynir üretimindeki artış ve ana ticaret

ortaklarından biri olan İngiltere'nin gerçekleştirdiği sınırlı ihracat, 2024 yılında AB-27'in peynir ithalatında %0,1 düşüşe yol açmış ve yıl sonunda 174 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Çin'in peynir ithalatı, özellikle daha kentleşmiş bölgeler arasında değişen tüketici gıda alışkanlıklarına rağmen 2024'te %3,1 oranında azalarak 173 bin ton gerçekleşmiştir. Benzer şekilde,

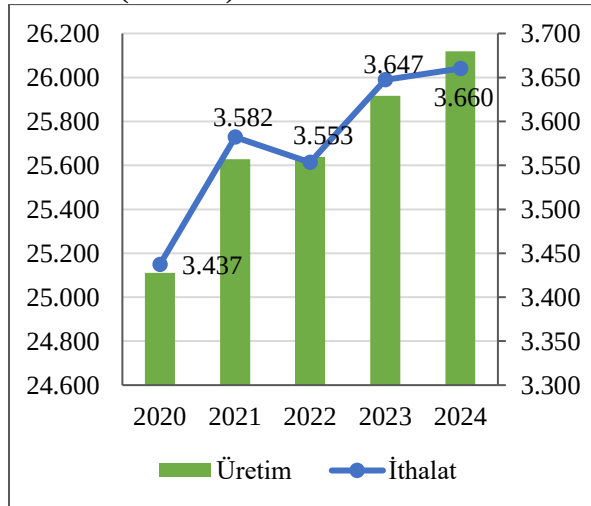
Avustralya'nın peynir ithalatı, çoğunlukla Yeni Zelanda ve ABD tarafından gerçekleştirilerek 2024'te %1 oranında artışla 149 bin ton olmuştur. Suudi Arabistan, beş yıl üst üste peynir ithalatında büyüme kaydederek ve büyüyen iç talep, genişleyen gıda hizmetleri sektörüyle desteklenerek 2024 yılında 220 bin tonluk en yüksek hacmine ulaşmıştır.

Tablo 4. Dünya Toplam Peynir Arz, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025/a
ARZ						
Üretim	25.112	25.628	25.638	25.917	26.118	26.687
İthalat	3.437	3.582	3.553	3.647	3.660	3.709
Toplam Arz	28.549	29.210	29.191	29.564	29.779	30.396
KULLANIM						
Yurtiçi Kullanım	25.077	25.666	25.693	25.963	26.116	26.687
İhracat	3.472	3.544	3.498	3.601	3.663	3.709
Toplam Kullanım	28.549	29.210	29.191	29.564	29.779	30.396

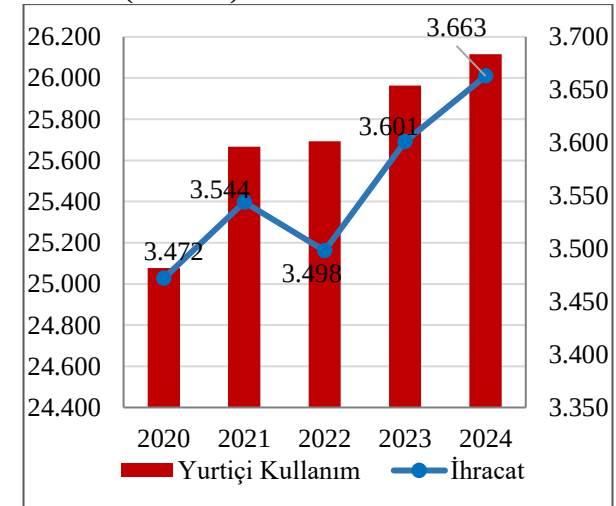
Kaynak: OECD (Erişim 07.11.2025) a/Tahmin

Grafik 4. Dünya Toplam Peynir Arzı (Bin Ton)

Kaynak: Tablo 4

Grafik 5. Dünya Toplam Peynir Kullanımı (Bin Ton)

Kaynak: Tablo 4

1.3.1. Kişi Başı Peynir Tüketimi

İşlenmiş süt ürünlerinin, özellikle de peynirin toplam süt kuru maddesi tüketimindeki payı, yerel tercihler, beslenme kısıtlamaları ve kentleşmeden kaynaklanan değişikliklerle birlikte gelirle yakından ilişkilidir. Peynir, süt ürünleri açısından tüketilen en önemli işlenmiş süt ürünü olup, özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika'da artış göstermiştir. Güneydoğu Asya ülkelerinde kentleşme ve gelir artışları, hamburger ve pizza gibi fast food yiyecekler de dâhil olmak üzere dışarıda

yemek yemenin artmasına neden olmuştur. Bu artış, ister bölgesel ister ülkeler arası olsun, kişi başına düşen gelirdeki farklılıklarla açıklanabilse de, geniş açıdan tüketici alışkanlıkları ve eğilimleri ile ilgilidir. Toplam peynir tüketiminde en büyük payı Avrupa ve Kuzey Amerika almaktadır. 2024 yılında da içme sütünden sonra en çok tüketilen ikinci süt ürünü olan peynir tüketimi AB-27'de gerçekleşmiştir.

Tablo 5. Bazı ülkelerde kişi başı peynir tüketimi (Kg/Kişi/Yıl)

	2020	2021	2022	2023	2024
AB-27	115,0	117,3	117,7	117,9	118,1
ABD	103,6	103,8	104,3	103,4	102,6
Kanada	112,5	112,0	106,9	102,1	92,2
Avustralya	98,2	95,9	93,5	92,4	91,5
İngiltere	94,8	92,5	92,1	90,3	89,2
Rusya	74,5	71,5	70,1	68,8	69,8
Arjantin	57,8	58,7	59,6	60,5	61,3
Belarus	62,0	61,7	61,2	60,1	59,1
Yeni Zelanda	53,9	53,7	53,4	53,1	53,0

Kaynak: CLAL (Erişim: 10.11.2025)

1.4. Süt Tozu

SMP ve WMP büyük ölçüde ticaret amacıyla, gıda işleme sektöründe, özellikle şekerleme, bebek maması ve unlu mamullerde kullanılmak üzere üretilmektedir. Düşük ve alt orta gelirli ülkelerde süt üretiminin büyük kısmı taze süt ürünleri şeklinde tüketilmektedir. Özellikle çabuk bozulabilir olması ve yüksek su içeriği (%85'ten fazla) nedeniyle dünya süt üretiminin yalnızca %7'si, uluslararası ticarete konu olmaktadır. Genellikle sütün daha uzun bir süre veya uzun mesafeler boyunca depolanabilmesi nedeniyle WMP ve SMP toplam üretiminin %50'den fazlasının ticareti yapılmaktadır. World Market Trade 2023 Raporuna göre; peynir altı suyu, protein konsantreleri ve SMP'nin daha yüksek getirisi, işleyicilerin süt üretimini

WMP'den uzaklaştırmasına neden olmuştur. Bununla birlikte, WMP üretimi hala, süt eşdeğeri bazında fabrika kullanımı için işlenen tüm sütün yarısından fazlasını oluşturmakta ve değer bazında en çok ihraç edilen süt ürünü olmaya devam etmektedir. WMP üretim miktarı 2024 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık %1,5 oranında artarak 5,1 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. WMP üretiminin %64,2'si Yeni Zelanda, Çin ve AB-27 tarafından gerçekleştirilmiştir. 2024 yılında bir önceki yıla göre Yeni Zelanda'da %2,2'lik artışla 1,4 milyon ton, Çin'de %3,3'lük artışla yaklaşık 1,2 milyon ton, AB-27'de %0,1'lik azalışla 613 bin ton WMP üretimi gerçekleşmiştir (Ek Tablo 5). Dünya WMP ihracatı 2024 yılında 2023'e göre %0,4

azalışla 2,5 milyon ton olmuştur. FAO 2023 Dairy Market Review Raporuna göre; Avrupa Birliği'ndeki süt tedarikinin kısıtlı olması, hâlihazırda sınırlı olan süt mevcudiyetinin, başta peynir ve tereyağı olmak üzere yurt içinde yüksek talep gören diğer süt ürünlerinin üretimine kaydırılmasına, enerji maliyetlerinin yükselmesine ve dolayısıyla işleme marjlarının azalmasına yol açmıştır. Asya'daki zayıf talep nedeniyle, küresel WMP ihracatı üst üste ikinci yıl düşüş yaşamış ve 2024 yılında bir önceki yıla göre %0,4 azalış göstererek 2,5 milyon ton olmuştur. Küresel WMP ihracatında AB-27'de düşüşler yaşanırken, Yeni Zelanda ve Arjantin ihracat miktarları artmış ve 2024 yılı ihracat miktarı bir önceki yıla göre dengede kalmıştır. 2024'te Arjantin'in ihracatı %13,6 oranında artarak

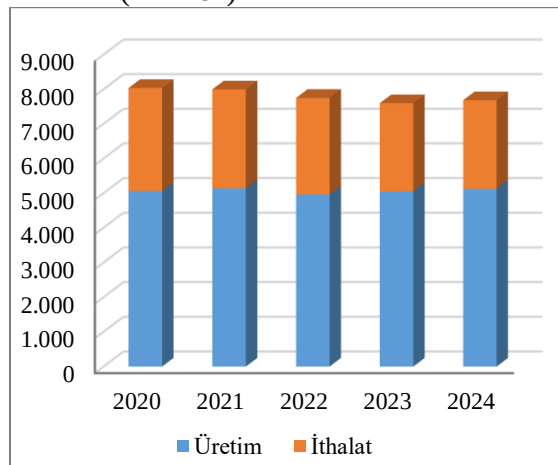
126 bin tona ulaşmıştır. Yeni Zelanda'nın ihracat miktarı Cezayir, Birleşik Arap Emirlikleri ve Sri Lanka'ya yapılan daha yüksek teslimatlar nedeniyle önceki yıldaki düşüşün ardından kısmi bir toparlanma kaydetmiş %2,2 oranında artarak 1,4 milyon ton olmuştur. Avrupa Birliği'nden yapılan WMP ihracatı 2024 yılında %14,6 düşerek 221 bin ton olmuştur. COVID-19 nedeniyle geçmiş yıllarda yaşanan ithalattaki kesintiler ve küresel talebin eş zamanlı azalması nedeniyle Çin'in WMP ithalatında %0,5 oranında düşüş yaşanarak 2024 yılı ithalat miktarı 410 bin tona gerilemiştir. Küresel WMP ithalatı 2023 yılında keskin bir düşüş yaşamış olmasına rağmen 2024 yılında toparlanma eğilimi göstermiş 2,6 milyon ton ithalat gerçekleşmiştir.

Tablo 6. Dünya yağlı süt tozu (WMP) arz kullanım ve ticareti (Bin Ton)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025/a
ARZ						
Üretim	5.063	5.141	4.963	5.052	5.127	5.269
İthalat	2.975	2.857	2.789	2.547	2.559	2.553
Toplam Arz	8.038	7.998	7.752	7.599	7.686	7.822
KULLANIM						
Yurtiçi Kullanım	5.209	5.139	5.099	5.129	5.225	5.269
İhracat	2.829	2.860	2.653	2.470	2.461	2.553
Toplam Kullanım	8.038	7.998	7.752	7.599	7.686	7.822

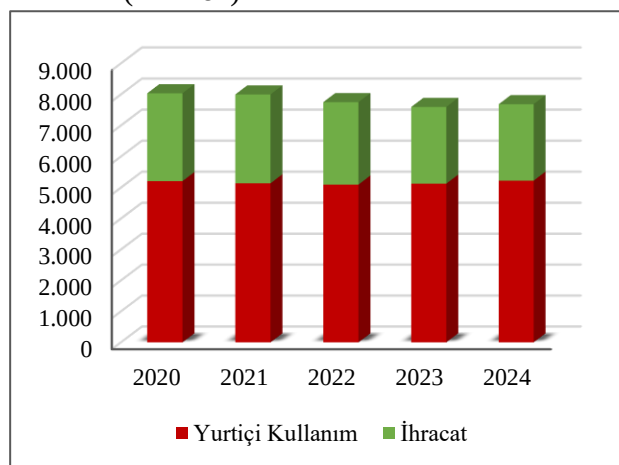
Kaynak: OECD (Erişim: 10.09.2025) a/Tahmin

Grafik 6. Dünya toplam yağlı süt tozu arzı (Bin Ton)

Kaynak: Tablo 6

Grafik 7. Dünya toplam yağlı süt tozu kullanımı (Bin Ton)

Kaynak: Tablo 6

SMP üretim miktarı 2024 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık %3,8 oranında azalarak 4,5 milyon ton olmuştur (Tablo 7). SMP üretiminin %31'i AB, %22,3'ü ABD ve %10,4'ü Yeni Zelanda tarafından yapılmaktadır. SMP ithalatı, gıda işlemede kullanılmak üzere ticareti yapılan en kolay süt ürünü olması nedeniyle küresel olarak yaygın bir üründür. Küresel SMP ithalatı 2024 yılında %5,8 azalmış ve 2,5 milyon ton olmuştur (Ek Tablo 14). 2023 yılında Meksika ithalatı %27 azalarak 301 bin ton olmuştur. Benzer şekilde, Çin'in SMP ithalatı %34 oranında azalarak 229 bin ton gerçekleşmiştir. Küresel SMP ihracatı 2024 yılında %1,3 azalmış ve 2,6 milyon ton olmuştur (Ek Tablo

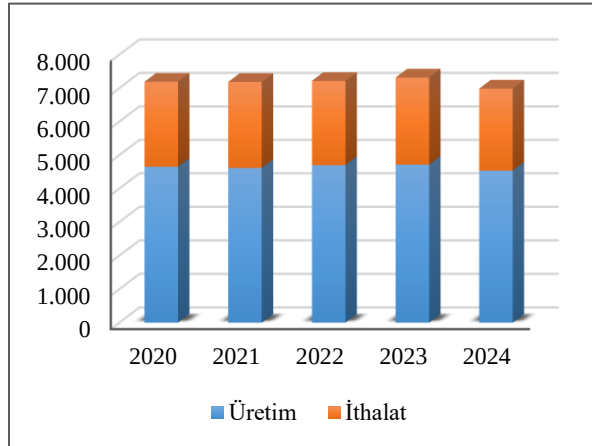
13). 2022 yılındaki düşüşün ardından 2024 yılında AB-27 SMP ihracatı, esas olarak rekabetçi fiyatları yansıtan Kuzey Afrika, Asya ve Yakın Doğu'daki önde gelen ithalatçıların güçlü talebi ve kısmen de ABD dolarına karşı zayıflayan euro nedeniyle %3,0 artarak 737 bin ton olmuştur. Avustralya'dan yapılan SMP ihracatı 2024'te bir önceki yıla göre %1,0 düşüşle 142 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Arjantin'de 2022 yılında yaşanan düşüşün ardından 2024'te SMP sevkiyatlarında bir önceki yıla göre %17 gibi artış yaşanmış ve ihracat miktarı 220 bin ton olmuştur.

Tablo 7. Dünya yağsız süt tozu (SMP) arz kullanım ve ticareti (Bin Ton)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025/a
ARZ						
Üretim	4.648	4.614	4.697	4.712	4.533	4.546
İthalat	2.541	2.570	2.517	2.604	2.453	2.577
Toplam Arz	7.189	7.184	7.215	7.316	6.986	7.122
KULLANIM						
Yurtiçi Kullanım	4.560	4.472	4.646	4.689	4.392	4.546
İhracat	2.629	2.712	2.569	2.627	2.594	2.577
Toplam Kullanım	7.189	7.184	7.215	7.316	6.986	7.122

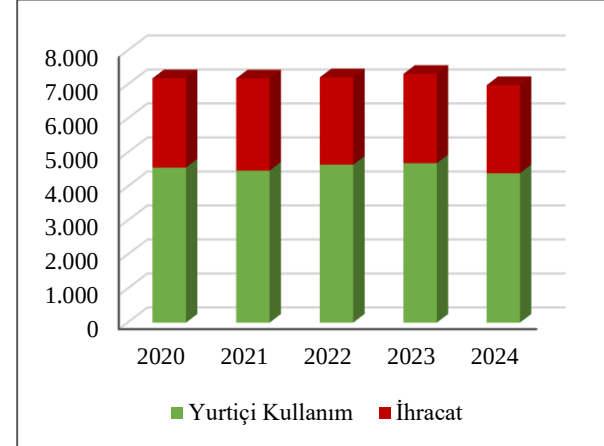
Kaynak: OECD (Erişim 10.11.2025) a/Tahmin

Grafik 8. Dünya toplam SMP arzı (Bin Ton)

Kaynak: Tablo 7

Grafik 9. Dünya toplam SMP kullanımı (Bin Ton)

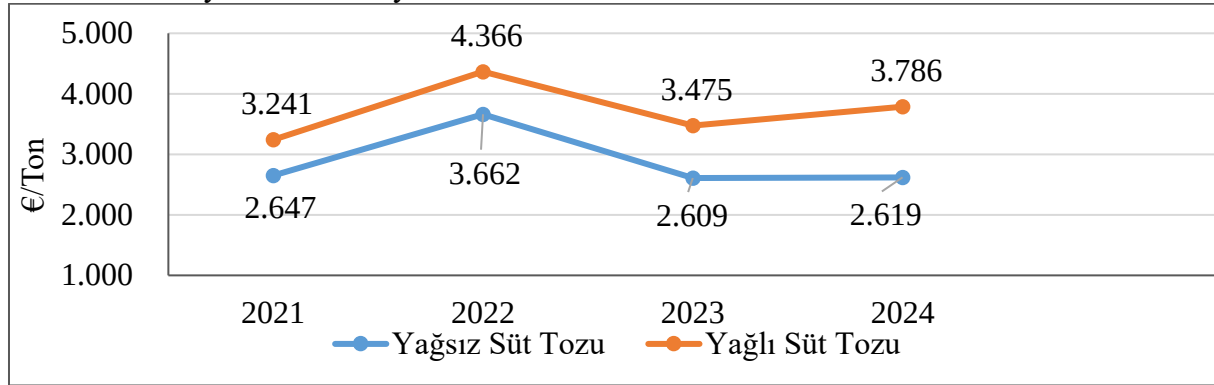
Kaynak: Tablo 7

1.4.1. Dünya süt tozu fiyatı

Süt ürünleri uluslararası referans fiyatları, Okyanusya ve Avrupa'daki ana ihracatçıların işlenmiş ürünleri, tereyağı ve SMP için geçerlidir. SMP fiyatları AB'deki yüksek stok müdahaleleri nedeniyle önceki yıllarda nispeten düşük bir seviyede iken müdahalenin etkisiyle birlikte 2022 yılında dünya ortalama SMP fiyatı bir önceki yıla göre %38,3 artarak

3.662 €/ton olarak gerçekleşmiştir. Müdahalelerin kaldırılmasıyla birlikte dünya SMP fiyatı 2024 yılında %28,5 gerileyerek 2.619 €/Ton'a düşmüştür. WMP fiyatları, süt ürünlerine olan talebin azaldığına dair işaretlerin aksine 2024 yılı ortalama fiyatı bir önceki yıla göre %9,0 artarak 3.786 €/Ton olmuştur.

Grafik 10. Dünya Süt Tozu Fiyatları

Kaynak: CLAL (Erişim: 10.11.2025)

1.4.2. Kişi başı süt tozu tüketimi

Afrika, WMP işlenmiş süt ürünleri arasında süt tüketiminin büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Kişi başına WMP tüketiminin en fazla olduğu ülke Cezayir olup 2024 yılında kişi başı yağlı süt tozu tüketimi bir önceki yıla göre %7,6 oranında azalarak 5,13 kg olmuştur. Cezayir'in ardından Brezilya (3,46 Kg/Kişi/Yıl) ve Yeni Zelanda

(3,45 Kg/Kişi/Yıl) ve en fazla WMP tüketimi olan ülkelerdir. Kişi başı SMP tüketiminin en fazla olduğu ülkeler arasında ilk sıralarda Cezayir ve Meksika yer almaktadır. 2024 yılında Cezayir'de kişi başı SMP tüketimi bir önceki yıla göre %0,3 oranında artarak 3,8 kg, Meksika'da ise kişi başı SMP tüketimi %2,8 azalarak 3,1 kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 8. Bazı ülkelerde kişi başı yağlı süt tozu (WMP) tüketimi (Kg/Kişi/Yıl)

	2020	2021	2022	2023	2024
Cezayir	5,81	5,36	5,72	5,55	5,13
Brezilya	3,25	3,05	3,06	3,46	3,46
Yeni Zelanda	3,55	3,52	3,51	3,48	3,45
Şili	3,87	3,5	2,61	2,85	2,63
Belarus	2,35	2,16	2,29	2,19	2,21

Kaynak: CLAL (Erişim: 10.11.2025)

Tablo 9. Bazı ülkelerde kişi başı yağlı süt tozu (SMP) tüketimi (Kg/Kişi/Yıl)

	2020	2021	2022	2023	2024
Cezayir	3,29	3,24	3,83	3,75	3,76
Meksika	2,78	2,99	3,15	3,18	3,09
Y. Zeland	2,76	2,94	2,92	2,32	1,92
Kanada	1,47	1,79	1,80	1,68	1,76
AB-27	1,78	1,68	1,90	1,66	1,61

Kaynak: CLAL (Erişim: 10.11.2025)

1.5. Tereyağı

Dünya çapında son üç yıldır yaklaşık 13 milyon ton tereyağı üretilmektedir. 2024'de tereyağı üretimindeki büyüme bir önceki yıla göre %4,6'ya ulaşmış ve 13,1 milyon ton olmuştur (Tablo 10). Üretimin büyük bir kısmı, neredeyse dünya tereyağı üretiminin yarısını tek başına karşılayan Hindistan'ın hâkimiyetindedir. Tereyağı üretiminde 2024'de görülen küresel büyümenin ana nedeni Hindistan tereyağı üretiminin %7,9 artmasıdır. Ürettikleri tereyağı hacimleri AB'nin önceki yıla göre %1,4, Pakistan %2,6 ve ABD %5,2 artmıştır (Ek Tablo 6).

Uluslararası tereyağı ithalatı 2024'de bir önceki yıla göre %0,7 azalarak artarak 1,03 milyon ton olarak gerçekleşmiştir (Tablo 10). Dünyanın en büyük tereyağı ithalatçısı olan ve küresel ithalatın ortalama %13'ünü oluşturan Çin'de, ekonomik büyümenin yavaşlamasına ve yüksek enflasyona rağmen, 2024'te tereyağı ithalatı %0,5 artarak 131 bin ton olmuştur. Daha yüksek yerel üretime rağmen, ABD'de tereyağı ithalatı, rekabetçi

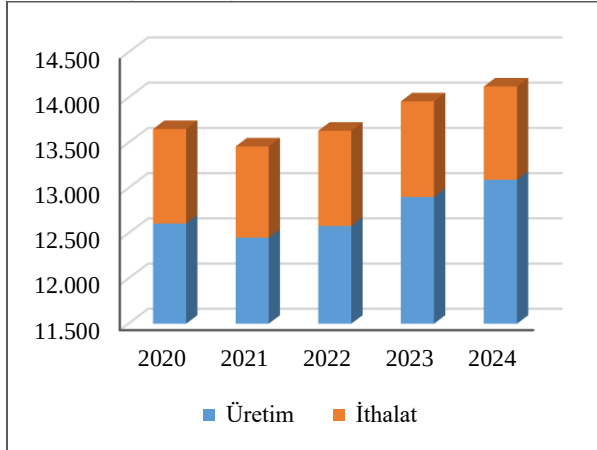
uluslararası fiyatlar tarafından daha da teşvik edilen ev yemekleri ve fırıncılık için artan talep, durağan iç üretim ve azalan stoklar nedeniyle 2024 yılında ithalat bir önceki yıla göre %31 artarak 70 bin ton gerçekleşmiştir (Ek Tablo 10). Uluslararası tereyağı ihracatı 2024'de bir önceki yıla göre %2,6 azalarak 1 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Durgun küresel talep nedeniyle Yeni Zeland, İngiltere ve ABD 2024 yılı ihracatları düşmüştür. ABD'nin tereyağı ihracatı, ülkenin nispeten daha az rekabetçi tereyağı ihracat fiyatlarını ve ülkenin önde gelen ithalatçıların, özellikle Bahreyn, Meksika ve Kore Cumhuriyeti'nin ABD tereyağını alternatif kaynaklarla değiştirme çabalarını yansıtarak bir önceki yıla göre %9,9 oranında azalarak 26 bin tona düşmüştür. Düşük yerel üretim sebebiyle Avustralya'nın tereyağı ihracatı iki yıl üst üste düşüşlerin ardından 2024 yılında %25,2 büyüme göstererek 17 bin ton olmuştur (Ek Tablo 7).

Tablo 10. Dünya Tereyağı Arz, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025/a
ARZ						
Üretim	12.609	12.452	12.580	12.902	13.093	13.696
İthalat	1.044	1.008	1053,11	1.057	1.030	1.058
Toplam Arz	13.653	13.460	13.633	13.959	14.123	14.753
KULLANIM						
Yurtiçi Kullanım	12.644	12.482	12.576	12.918	13.089	13.696
İhracat	1.009	978	1.058	1.041	1.034	1.058
Toplam Kullanım	13.653	13.460	13.633	13.959	14.123	14.753

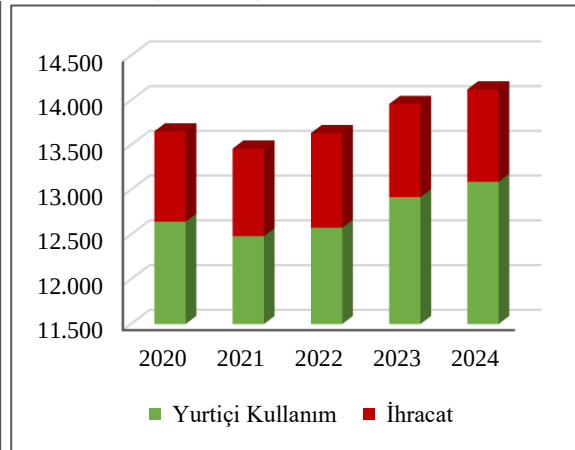
Kaynak: OECD (Erişim: 10.11.2025) a/Tahmin

Grafik 11. Dünya Toplam Tereyağı Arzı (Bin Ton)

Kaynak: Tablo 10

Grafik 12. Dünya Toplam Tereyağı Kullanımı (Bin Ton)

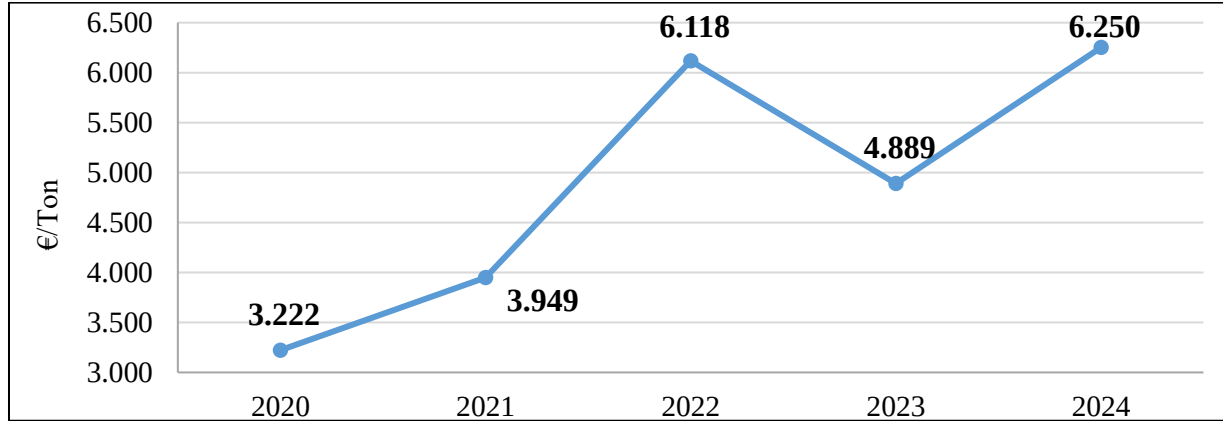
Kaynak:0 Tablo 10

1.5.1. Dünya tereyağı fiyatları

Uluslararası süt fiyatları, Okyanusya ve Avrupa'daki ana ihracatçıların işlenmiş ürünlerine aittir. Süt ürünleri sektöründeki küresel fiyat gelişmeleri ise, uluslararası tereyağı ve SMP fiyatlarındaki gelişmelere göre belirlenmektedir. Süt yağı ve diğer süt

katıları sütün toplam ağırlığının yaklaşık %13'ünü oluşturur ve geri kalanı sudur. Dünya tereyağı fiyatları uluslararası pazarda süt yağına olan güçlü talebin etkisi ile yükselmiş ve bir önceki yıla göre %27,8 artarak 6.250 €/ Ton olmuştur (Grafik 13).

Grafik 13. Dünya Tereyağı Üretici Fiyatları

Kaynak: CLAL (Erişim: 10.11.2025)

1.5.2. Kişi başı tereyağı tüketimi

Tereyağı tüketimi, değişen tercihler nedeniyle Kanada, Hindistan ve Yeni Zelanda'da artış göstermiştir. Tüketiciler özellikle, tereyağı tüketiminin sağlık üzerindeki etkisine daha olumlu bir ışık tutan bilimsel makalelerden etkilenmektedirler. Asya ülkelerinde tereyağı, süt katıları açısından işlenmiş süt ürünlerinin

neredeyse yarısını oluşturan en çok tüketilen işlenmiş süt ürünü olmakla kalmayıp, aynı zamanda en güçlü tahmini büyümeye de sahiptir. Yeni Zelanda tereyağı tüketimi 2024 yılında 6,1 kg/kişi olarak gerçekleşmiştir. Asya'daki yiyecek-içecek sektöründe süt ürünleri yaygın olarak tüketilmektedir.

Asya'daki süt ürünleri tüketimi, özellikle Hindistan'da tereyağı tüketimi artışının 2024'de bir önceki yıla göre %3,3'ün üzerine çıkması ile artmaya devam etmiştir. Hindistan'da 2024 yılı kişi başına tereyağı tüketimi 4,7 kg/kişi olmuştur (Tablo 11).

Tablo 11. Bazı ülkelerde kişi başına tereyağı tüketimi (Kg/Kişi/Yıl)

	2020	2021	2022	2023	2024
Yeni Zelanda	5,85	5,93	6,04	6,17	6,12
Belarus	5,07	5,29	4,49	4,72	4,74
Hindistan	4,20	4,35	4,47	4,56	4,71
AB-27	4,26	4,27	4,32	4,28	4,21
Kanada	3,76	3,72	3,85	3,90	4,13

Kaynak: CLAL (Erişim: 11.11.2025)

2. DÜNYADA TAHMİN: 2025

Üretim

Süt ürünleri, tüketiciler nezdinde sağlıklı, dengeli ve besleyici bir beslenme düzeninin temel unsurlarından biri olarak önemini korumaktadır. Artan gelir düzeyleri ve nüfus büyümesiyle birlikte, orta vadede küresel ölçekte süt ürünleri talebinde artış beklenmektedir. Küresel süt üretiminin, ağırlıklı olarak hayvan başına verim artışlarından kaynaklanan istikrarlı bir büyüme eğilimi sergilemesi beklenmektedir. Dünya süt üretiminin bileşimi incelendiğinde, toplam üretimin yaklaşık %81'ini inek sütü, %15'ini manda sütü, kalan %4'ünü ise keçi, koyun ve deve sütleri oluşturmaktadır. Önümüzdeki on yıllık dönemde dünya süt üretiminin yıllık ortalama %1,8 oranında artması beklenmektedir. Bu artışın temel belirleyicisi verimlilik artışları olurken, süt sığırcı sayısındaki yükselişin sınırlı düzeyde kalacağı tahmin edilmektedir. Küresel üretim artışının yarısından fazlasının Hindistan ve Pakistan kaynaklı olması öngörülmektedir. Buna karşın, dünyanın ikinci büyük süt üreticisi konumundaki AB'de üretimin hafif bir düşüş göstermesi beklenmektedir. Çevresel ve sağlık temelli kaygılar, süt sektörüne ilişkin projeksiyonların

şekillenmesinde giderek daha belirleyici bir rol oynamaktadır. Bazı ülkelerde süt üretimi, toplam sera gazı (GHG) emisyonlarının önemli bir payını oluşturmakta, bu durum da üretim teknolojilerinde emisyon azaltımını hedefleyen yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesini teşvik etmektedir. Küresel süt arzının yalnızca küçük bir bölümü uluslararası ticarete konu olmakta ve bu ticaret büyük ölçüde işlenmiş süt ürünleri şeklinde gerçekleşmektedir. Başlıca üç ihracatçı ülke olan Yeni Zelanda, AB ve Amerika Birleşik Devletleri'nde üretimin sınırlı ölçüde artması beklenmekte olup, bu ülkelerin toplam süt ürünleri ihracatının küresel ihracatın yaklaşık %70'ini oluşturacağı öngörülmektedir. OECD-FAO Agricultural Outlook 2025-2034 raporuna göre tereyağı ile yağsız süt tozu fiyatları arasındaki farkın devam etmesi beklenmektedir. Bu durum, uluslararası pazarda süt yağına yönelik nispeten daha güçlü bir talep eğiliminin varlığıyla açıklanmaktadır. Sütün yağlı ve yağsız katı madde oranlarının ise oldukça yavaş değişim gösterdiği belirtilmektedir. Süt sektörü, önümüzdeki dönemde çeşitli belirsizliklerle karşı karşıyadır. Yüksek gelirli ülkelerde bitki

bazlı süt ürünlerinin tüketimi düşük seviyelerden başlamasına rağmen artış eğilimindedir ve bu ürünlerin pazar paylarının tahmin edilenden daha hızlı genişleme olasılığı bulunmaktadır. Ayrıca, hayvan hastalıklarının üretimi önemli ölçüde sınırlayacağı öngörülmemekle birlikte, kuş gripinin süt sığırlarına da bulaşabilmesi, bu tür salgınların üretim süreçlerinde potansiyel aksamalara yol açabileceğini göstermektedir. OECD-FAO Agricultural Outlook 2025-2034 verilerine göre dünya süt üretiminin 2025 yılında da hayvan başına verimle desteklenerek yıllık %2,9 oranında (945 milyon ton) büyümesi öngörülmektedir. Bu büyüme oranı diğer tarım ürünlerinden daha hızlıdır. Üretimdeki büyümenin yarısından fazlasının, 2025 yılında dünya üretiminin %40'ından fazlasını birlikte karşılayacak olan Hindistan ve AB-27'den gelmesi öngörülmektedir. Çin'de ve birçok Afrika ülkesinde de dikkate değer üretim büyümesi öngörülmektedir. İkinci büyük süt üretim bölgesi olan Avrupa Birliği'ndeki (AB) üretimin, durgun talep, çevre politikaları nedeniyle üretim kısıtlamaları ve alternatif üretim sistemlerinin (örneğin organik, mera bazlı) genişlemesi nedeniyle çok az (%0,1) düşmesi beklenmektedir. Önümüzdeki on yılda dünya genelinde verimin istikrarlı bir şekilde artması, bununla birlikte, çoğu bölgede verim artışının sürü büyümesinden daha fazla üretim artışına katkıda bulunması beklenmektedir. Bu verim artışı, süt üretim sistemlerinin optimize edilmesi, hayvan sağlığının ve yem verimliliğinin iyileştirilmesi ve genetik iyileştirme yoluyla sağlanmaya çalışılacaktır. Hindistan, süt üretiminde dünyanın en büyük üreticisi konumunda olup, güçlü üretim büyümesini devam ettirmesi beklenmektedir. OECD-FAO Agricultural Outlook 2025-2034 verilerine göre; 2025 yılında üretimini bir önceki yıla göre %7,5 artırarak 237 milyon ton yapacağı

öngörülmektedir. Hindistan'da üretim, işleme ve dağıtım için kooperatiflere bağlı küçük hanelere dayanmaktadır. Büyümenin daha fazla sağılan inek ve manda ile verim artışlarından sağlanması beklenmektedir. AB'de süt ineği sayısının azalması ve verim artışının yavaşlaması nedeniyle üretimin azalması beklenmektedir. OECD-FAO Agricultural Outlook 2025-2034 verilerine göre 2025 yılında AB'nin üretimini bir önceki yıla göre %0,6 artırarak 153 milyon ton yapacağı öngörülmektedir. Üretim, ot ve yem bazlı üretim sistemlerinin karışımından kaynaklanmaktadır. Ot bazlı üretimdeki payın düşük olması ve iyi beslenme sebebiyle Kuzey Amerika'daki inek başına ortalama verim, küresel ortalamadan dört kat daha yüksektir. ABD ve Kanada'daki süt sürülerinin büyük ölçüde değişmeden kalması ve üretim büyümesinin daha fazla verim artışından kaynaklanması beklenmektedir. OECD-FAO Agricultural Outlook 2025-2034 verilerine göre; 2025 yılında ABD'nin süt üretimini bir önceki yıla göre %0,6 artırarak 104 milyon ton ve Pakistan'ın %3,7 artırarak 69 milyon ton yapacağı öngörülmektedir. Süt yağlarına yönelik iç talebin daha güçlü kalması öngörüldüğünden 2025 yılında ABD, SMP üretimini bir önceki yıla göre %4,3 artırarak 1,1 milyon ton genişletmeye devam edecektir. Yeni Zelanda'nın dünya süt üretimindeki payı yalnızca %2,4 olmasına rağmen, en fazla ihracata yönelik ülkedir. Son yirmi yıldır süt üretimini güçlü bir şekilde artırmaya rağmen, süt üretimi büyümesi son yıllarda durmuş ve OECD-FAO Agricultural Outlook 2025-2034 verilerine göre 2025 yılında süt üretimini bir önceki yıla göre %0,5 azaltarak 21,8 milyon ton oranında büyütmesi öngörülmektedir. Süt üretimi esas olarak ot ağırlıklı olup verim Kuzey Amerika ve Avrupa'dakinden önemli ölçüde düşüktür. Ancak, ot yönetiminin maliyet etkinliği Yeni Zelanda'nın rekabetçi olmasını sağlamaktadır.

Büyüme için ana kısıtlayıcı faktörler arazi mevcudiyeti ve artan çevresel kısıtlamalardır.

Bununla birlikte, daha fazla yem bazlı üretim sistemlerine geçiş olası değildir.

Tüketim

Süt, toplandıktan sonra kısa sürede işlenmesi gereken, yüksek derecede bozulabilir bir tarımsal üründür. Bununla birlikte, küresel ölçekte süt tüketiminin büyük bir bölümü, fermente ve pastörize edilmiş çeşitleri de kapsayacak şekilde taze süt ürünleri biçiminde gerçekleşmektedir. OECD-FAO Agricultural Outlook 2025-2034 raporuna göre önümüzdeki dönemde, özellikle Hindistan ve Pakistan'da gelir artışı, kentleşme süreci ve nüfus büyümesi kaynaklı talep genişlemesine bağlı olarak, taze süt ürünlerinin küresel tüketim içindeki payının artması beklenmektedir. Kişi başına taze süt ürünleri tüketiminin, artan gelir düzeyleri doğrultusunda, yıllık ortalama %1 oranında yükselmesi öngörülmektedir. Kişi başına süt tüketimi (süt katı maddesi bazında) ülkeler arasında belirgin farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar, esas olarak gelir düzeyleri, kültürel beslenme alışkanlıkları ve bölgesel tercihlerden kaynaklanmaktadır. Tüketim artışının en güçlü olacağı ülkelerin Hindistan ve Pakistan olması beklenmekte; söz konusu ülkelerde kişi başına süt katı madde tüketiminin sırasıyla 30 kg ve 46 kg seviyelerine ulaşacağı tahmin edilmektedir. Çin'de kişi başına taze süt ürünleri tüketimi AB ve Kuzey Amerika düzeylerinin oldukça altında bulunmakla birlikte, önümüzdeki on yılda önemli ölçüde artış göstermesi öngörülmektedir. Düşük ve alt-orta gelir grubundaki ülkelerde ise üretimin büyük bölümü iç pazarda, çoğunlukla taze süt ürünleri biçiminde değerlendirilmektedir. Avrupa ve Kuzey Amerika'da kişi başına toplam taze süt ürünü talebi azalma eğilimindedir. Bununla birlikte, son yıllarda talebin yapısında kayda değer bir değişim

gözlenmekte ve tüketicilerin tercihleri tam yağlı içme sütü ve krema gibi süt yağı oranı yüksek ürünlere yönelmektedir. Buna paralel olarak, bitki bazlı süt alternatifleri pazar payını genişletmekte ve özellikle taze süt ürünleriyle rekabet eden önemli bir ürün grubuna dönüşmektedir. İşlenmiş süt ürünlerinin –özellikle peynirin– toplam süt katı madde tüketimindeki payının gelir düzeyleriyle yüksek oranda ilişkili olacağı, bununla birlikte yerel beslenme alışkanlıkları, diyet kısıtlamaları ve kentleşme düzeyleri gibi faktörlere bağlı olarak farklılık göstereceği öngörülmektedir. Peynir, dünya genelinde ikinci en fazla tüketilen süt ürünü konumundadır ve tüketimin en yüksek olduğu bölgeler Avrupa ve Kuzey Amerika'dır. Bu bölgelerde kişi başına peynir tüketiminin, projeksiyon döneminde de artışını sürdüreceği tahmin edilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde peynir tüketimi, özellikle pizza ve hamburger gibi Batı menşeli gıda ürünlerinin artan tüketimiyle paralel bir gelişim göstermektedir. Tereyağı tüketimi ise Kuzey Amerika ve Güneydoğu Asya'da değişen tüketici tercihlerine bağlı olarak yeniden yükselişe geçmiştir. Özellikle Hindistan ve Pakistan'da "ghee" formundaki tereyağının kişi başına tüketimi, hâlihazırda yüksek seviyelerde bulunmasına rağmen artmaya devam etmektedir. Bununla birlikte, bu ülkelerde işlenmiş süt ürünlerinin genel tüketim düzeyi görece düşük seyretmektedir. Yağsız süt tozu (SMP) ve tam yağlı süt tozu (WMP) kullanımının, ağırlıklı olarak imalat sanayii içinde yoğunlaşması beklenmektedir. Bu ürünlerin başlıca kullanım alanları arasında şekerleme, bebek maması ve unlu mamuller sektörleri yer almaktadır. Süt

ürünlerinin sınırlı bir bölümü, özellikle SMP ve peynir altı suyu tozları, hayvan yemlerinde katkı maddesi olarak kullanılmaktadır.

Fiyat

Uluslararası süt ürünleri fiyatları, başlıca ihracatçı konumundaki Okyanusya ve Avrupa ülkelerinden temin edilen işlenmiş süt ürünlerinin fiyatlarına dayanmaktadır. Bu kapsamda, OECD-FAO Agricultural Outlook 2025-2034 raporuna göre iki temel referans fiyat öne çıkmaktadır: tereyağı (milk fat için referans) ve yağsız süt tozu – SMP (other milk solids için referans). Süt içeriğinin yaklaşık %13'ünü süt yağı ve diğer süt katı maddeleri oluşturmakta, kalan kısmı ise sudan oluşmaktadır. 2015 yılından bu yana tereyağı fiyatları, yağsız süt tozu fiyatlarına kıyasla çok daha güçlü bir artış göstermiştir. Bu eğilim, süt yağına yönelik küresel talebin artması sonucunda tereyağı ile yağsız süt tozu arasında belirgin bir fiyat farkının oluşmasına neden olmuştur. Uluslararası pazarda süt yağına yönelik talebin diğer süt katı maddelerine oranla daha güçlü seyretmesi nedeniyle, önümüzdeki on yıl boyunca bu fiyat farkının süt ürünleri piyasasının belirleyici özelliklerinden biri olmaya devam etmesi beklenmektedir. Tereyağı fiyatlarının, 2024 yılında kaydedilen rekor seviyedeki yıllık fiyatların ardından, önümüzdeki iki yıl içinde düzeltme (correction) süreci sonucunda

bir miktar gerilemesi öngörülmektedir. Bu gerileme döneminin ardından, hem tereyağı hem de yağsız süt tozu fiyatlarının, projeksiyon dönemi boyunca nominal olarak hafif artış eğilimi göstermesi beklenmektedir. Bununla birlikte, iki ürün arasındaki fiyat seviyeleri arasındaki farkın önemli ölçüde korunacağı öngörülmektedir. Dünya genelinde WMP ve peynir fiyatlarının, tereyağı ve SMP fiyatlarındaki gelişmelerden doğrudan etkileneceği tahmin edilmektedir. Bu ilişki, söz konusu ürünlerin içerdiği yağlı ve yağsız süt katı madde oranlarıyla paralellik göstermektedir. Uluslararası süt ürünleri fiyatlarının tarihsel olarak yüksek dalgalanma göstermesinin başlıca nedenleri arasında; küresel süt ticaretinin toplam üretim içindeki payının düşük olması, pazarın sınırlı sayıda ihracatçı ülke tarafından domine edilmesi ve ticaret politikalarının kısıtlayıcı nitelikte olması yer almaktadır. Ayrıca, birçok ülkenin iç piyasası, uluslararası fiyatlara yalnızca sınırlı düzeyde entegre durumdadır. Bunun temel nedeni, çoğu ülkede tüketimin büyük ölçüde taze süt ürünlerine dayanması ve işlenmiş süt ürünlerinin üretim ve tüketim payının görece düşük kalmasıdır.

Ticaret

OECD-FAO Agricultural Outlook 2025-2034 raporuna göre; küresel süt ürünleri üretiminin büyük bir bölümü iç pazarlarda tüketilmektedir. Dünya süt üretiminin yalnızca küçük bir kısmı (yaklaşık %7'den azı) uluslararası ticarete konu olmaktadır. Bunun temel nedenleri, sütün yüksek oranda bozulabilir bir ürün olması ve içeriğinin yaklaşık %85'ten fazlasının sudan

oluşmasıdır. Buna karşın, WMP ve SMP gibi ürünler uzun mesafelerde taşınabilir ve uzun süre depolanabilir özellikte olduklarından, dünya genelinde üretilen bu ürünlerin yaklaşık %50'si uluslararası ticarete konu olmaktadır. Fermente süt ürünleri gibi taze süt ürünleri ise yalnızca sınırlı ölçüde ve genellikle komşu ülkeler arasında ticarete konu olmaktadır. Örneğin Kanada ile ABD

arasında veya Avrupa Birliği ile İsviçre arasında sınırlı miktardaki taze süt ticareti bu duruma örnektir. Bunun istisnası olarak, Çin'in Avrupa Birliği ve Yeni Zelanda'dan sıvı süt ithalatı gösterilebilir. Bu ithalat, ultra yüksek sıcaklıkta (UHT) işlem görmüş süt ve krema ürünlerinin uzun mesafelerde taşınabilmesini mümkün kılması ve bazı durumlarda Çin'in avantajlı navlun maliyetleri sayesinde gerçekleşmektedir. Küresel süt ürünleri ticaretinin önümüzdeki on yıl içinde genişlemesi 13,8 milyon ton düzeyine ulaşması beklenmektedir. Bu artış, temel dönem ortalamasına göre yaklaşık %12'lik bir büyümeye karşılık gelmektedir. Söz konusu büyümenin büyük bölümünün ABD, AB-27 ve Yeni Zelanda kaynaklı olacağı öngörülmektedir. Bu üç ülkenin, küresel süt ürünleri ihracatında peynirde %64, tam yağlı süt tozunda (WMP) %69, tereyağında %73 ve yağsız süt tozunda (SMP) %78 paya sahip olması beklenmektedir. Avustralya, özellikle peynir ve SMP ihracatında önemli bir aktör olmayı sürdürmekle birlikte, son yıllarda küresel pazar payında düşüş yaşamaktadır. Arjantin, tam yağlı süt tozu ihracatında öne çıkan ülkelerden biri olup, dünya ihracatının yaklaşık %6'sını gerçekleştirmesi beklenmektedir. Belarus ise son yıllarda özellikle 2015 yılında Rusya'nın birçok büyük süt ürünü ihracatçısına ambargo uygulamasının ardından, ihracatını ağırlıklı olarak Rusya pazarına yönlendiren önemli bir tedarikçi haline gelmiştir. AB-27, önümüzdeki dönemde dünyanın en büyük peynir ihracatçısı konumunu koruyacak; onu ABD ve Yeni Zelanda izleyecektir. Birleşik Krallık, Rusya Federasyonu, Japonya, Meksika ve Suudi Arabistan'ın dünyanın en büyük beş peynir ithalatçısı olması beklenmektedir. Peynir, yüksek ürün çeşitliliği nedeniyle hem ihracat hem ithalat kalemi olarak öne çıkmakta; bu ülkeler, iç

piyasalarında artan ürün çeşitliliği sayesinde daha geniş bir peynir yelpazesine erişim sağlamaktadır. Yeni Zelanda, uluslararası pazarda tereyağı ve tam yağlı süt tozunun başlıca tedarikçisi konumunu korumaktadır. Yeni Zelanda'nın küresel pazar payının tereyağında %46, WMP'de ise %59 seviyelerinde olacağı tahmin edilmektedir. Çin, Yeni Zelanda'nın en büyük WMP ithalatçısıdır; ancak Çin'de beklenen yerli süt üretim artışı, önümüzdeki dönemde WMP ithalat artışını sınırlayacaktır. ABD'nin, önümüzdeki on yılda en dinamik büyük ihracatçı ülke haline gelmesi beklenmektedir. Özellikle SMP ihracatında önemli bir genişleme öngörülmektedir. Bu artışın gerçekleşebilmesi için ülkede kurutma kapasitesinin mevcut yatırımların ötesinde artırılması gerekmektedir. SMP, gıda sanayiinde yaygın olarak kullanılabildiği için küresel ölçekte en kolay ticareti yapılan süt ürünlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Süt ürünleri ithalatı, bölgesel olarak geniş bir dağılım göstermektedir. Tüm süt ürünlerinde Kuzey Afrika ve Orta Doğu, yüksek gelirli ülkeler, Güneydoğu Asya ve Çin, başlıca ithalat bölgeleri olarak öne çıkmaktadır. Çin'in, önümüzdeki dönemde de dünyanın en büyük süt ürünü ithalatçısı olmayı sürdürmesi beklenmektedir. Çin'in WMP ithalatının, 2034 yılı itibarıyla küresel ithalatın %12'sini oluşturması beklenmekte; bu oran, temel döneme kıyasla 7,5 puanlık bir azalmaya işaret etmektedir. Buna karşın, Afrika kıtasının WMP ithalatının önümüzdeki on yıl içinde önemli ölçüde artacağı tahmin edilmektedir. Çin'de kişi başına süt ürünleri tüketimi, geleneksel pazarlara kıyasla düşük olmakla birlikte, son on yılda hızlı bir artış göstermiş ve bu eğilimin devam etmesi beklenmektedir. Çin'in ithalatının büyük bölümü Okyanusya kaynaklı olup, son yıllarda AB'nin tereyağı ve SMP ihracatındaki artış da dikkat çekmektedir.

Hindistan ve Pakistan gibi bazı bölgeler süt ürünlerinde büyük ölçüde kendine yeterli olsalar da, Afrika, Güneydoğu Asya ve NENA (Yakın Doğu ve Kuzey Afrika) bölgelerinde süt ürünleri tüketiminin üretimden daha hızlı artması beklenmektedir. Bu durum, ithalat bağımlılığının güçlenmesine yol açacaktır. Sıvı süt, yüksek hacim-değer oranı nedeniyle ticarete maliyetli bir ürün olduğundan, söz

konusu ek talebin büyük ölçüde süt tozları yoluyla karşılanması öngörülmektedir. Bu bölgelerde süt tozuna su eklenerek içme sütü veya işlenmiş süt ürünleri elde edilmektedir. NENA bölgesinin ithalatının ağırlıklı olarak AB-27 kaynaklı olması, Güneydoğu Asya'nın ise ABD ve Okyanusya kaynaklı süt tozlarıyla tedarik edilmesi beklenmektedir.

3. TÜRKİYE'DE DURUM: 2024

Süt sektörü olası talep artışlarını rahatlıkla karşılayabilecek güçtedir. Türkiye'de çiğ süt üretimi 2024 yılında 22,5 milyon ton olarak gerçekleşmiş; üretimin yarıdan fazlası sanayiye yönlendirilmiştir. Toplanan inek sütü miktarı %10 artarak 11,2 milyon tona, içme sütü üretimi ise %3,4 artışla 1,6 milyon tona ulaşmıştır. Peynir üretimi %5,8 artışla 844 bin tona yükselmiş, arz 852 bin ton olmuş olup üretimin %95'i inek sütüne dayanmaktadır. Peynir ihracatı iki kat artarak

47,9 bin tona ulaşmış ve ihracatın büyük kısmı Irak ve Suudi Arabistan'a yönelmiştir. Süt tozu üretimi %6,5 artışla 120,2 bin tona çıkmış; yağsız süt tozu ihracatı 4,5 kat artarak 24,5 bin tona ulaşmış ve en önemli pazarlar Cezayir, Mısır ve Bangladeş olmuştur. Yoğurt ve ayran üretimi %6,7 artarak 1,3 milyon tona yükselmiş; ihracat üç kat artmıştır. Tereyağı üretimi %17,9 azalmasına rağmen ihracat %71 oranında artarak 106 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

3.1 Süt

2023 yılında 21,5 milyon ton olan çiğ süt üretimi, 2024 yılında %4,7 artarak 22,5 milyon ton olmuştur. Çiğ süt üretiminin %93,6'sını inek sütü, %6,1'ini koyun - keçi sütü ve %0,3'ünü manda sütü oluşturmaktadır. Bir önceki yıla göre keçi sütü üretimi %11,2 azalarak 482 bin ton, inek sütü üretimi %5,4 artarak 21 milyon ton, koyun sütü üretimi %2,9 azalarak 907 bin ton ve manda sütü üretimi ise %35 artarak 58 bin ton olmuştur. Süt Sektör Politika Belgesi 2023-2027 raporuna göre Türkiye'de çiğ süt üretiminin azalmasında birçok yapısal ve ekonomik etken rol oynamaktadır. Üretim maliyetlerinin özellikle yem giderleri nedeniyle artması ve yem-süt paritesinin ideal seviyenin altında kalması, üreticinin kârlılığını düşürerek süt üretimini sürdürülemez hale getirmektedir. Yine aynı rapora göre 2022 yılında hayvan

varlığında yaşanan azalma, özellikle manda sütündeki %31,5'lik düşüşle birlikte üretim miktarını doğrudan etkilemiştir. Ayrıca yıllık süt üretiminin yaklaşık %55'inin kayıt dışı olması, sektörde hem verilerin güvenilirliğini zayıflatmakta hem de desteklemelerin etkinliğini azaltmaktadır. Türkiye'de süt üretimi genellikle küçük ölçekli, düşük teknoloji ve hijyen koşulları yetersiz aile işletmeleri tarafından yapılmakta, bu da verim ve kaliteyi olumsuz etkilemektedir. Bunun yanında çayır ve mera alanlarının azalması yem üretimini zorlaştırarak maliyetleri artırmakta, mevsimsel laktasyon döngüsü ise arz-talep dengesizliğine yol açmaktadır. Gençlerin tarıma ilgi göstermemesi ise uzun vadede sektörde üretici sayısının azalmasına neden olmaktadır. Bu faktörlerin birleşimi,

Türkiye’de çiğ süt arzındaki düşüşün temel nedenlerini oluşturmaktadır.

Tablo 12. Türkiye süt üretimi (Ton)

Yıl	Toplam	İnek	Manda	Koyun	Keçi
2020	23.503.790	21.749.342	63.767	1.101.065	589.617
2021	23.200.306	21.370.116	63.643	1.143.762	622.785
2022	21.563.492	19.912.135	43.589	1.067.342	540.426
2023	21.481.567	19.961.908	43.025	933.576	543.058
2024	22.487.757	21.040.442	58.122	906.945	482.247

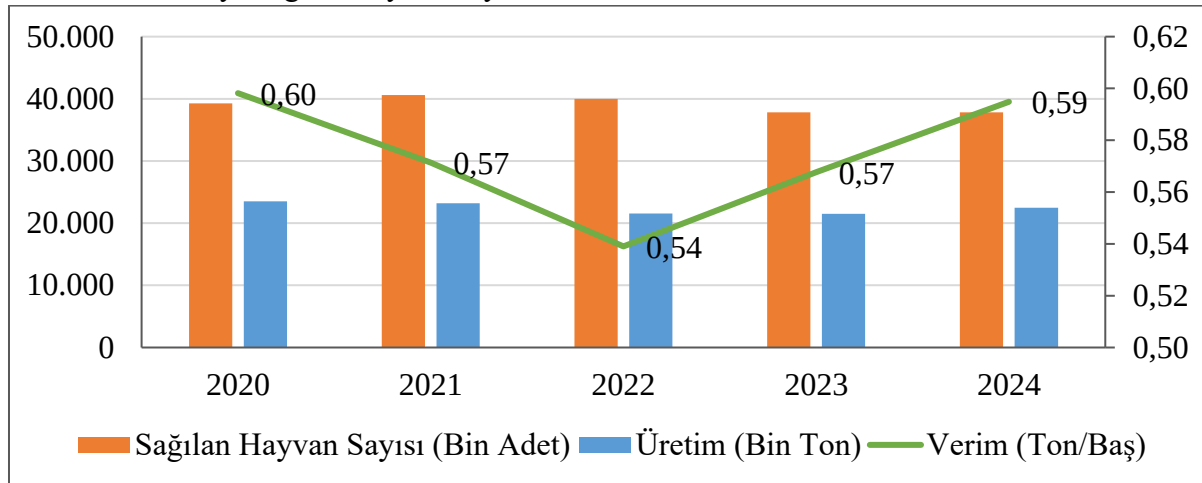
Kaynak: TÜİK (Erişim: 12.11.2025)

3.1.1. Sağılan hayvan sayısı

Türkiye’de sağılan hayvan varlığı 2024 yılında bir önceki yıla göre %0,1 azalarak 37,8 milyon baş olmuştur. Sağılan sığır sayısı 2024 yılında bir önceki yıla göre %0,9 oranında artarak 7,3 milyon baş, sağılan koyun-keçi sayısı %0,3 oranında azalarak 30,4 milyon

baş, sağılan manda sayısı ise %2,5 oranında azalarak 80 bin baş olmuştur. 2020-2024 yıllarına ait sağılan hayvan sayıları IV. Tarım Orman Şurası Hayvansal Üretim Çalışma Belgesi verilerinden elde edilerek hazırlanmıştır.

Grafik 14. Türkiye sağılan hayvan sayısı, verim ve üretim miktarı

Kaynak: IV. Tarım Orman Şurası, TÜİK (Erişim: 12.11.2025)

Çiğ süt fiyatını etkileyen en önemli faktör çiğ süt maliyetidir. Ulusal Süt Konseyi (USK) tarafından Türkiye çiğ süt ortalama maliyeti 2023 yılında 10,24 TL/lt, 2024 yılı ortalama maliyeti ise 11,21 TL/lt olarak hesaplanmıştır. Süt üretim maliyetlerini etkileyen en büyük unsur yem maliyetidir. Türkiye-Bir verilerine göre 2024 yılı ortalama fiyatı 6,74 TL/kg olmuştur (KDV hariç peşin satış fiyatlarıdır). Türkiye’de çiğ süt fiyatları;

15.09.2023 tarih ve 32310 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” esasları gereğince belirli usullere göre belirlenmektedir. Mevzuat gereği taraflar Bakanlıkça belirlenen Tıp Sözleşmelerde çiğ süt fiyatını; Ulusal Süt Konseyinin, Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesinin görüşünü alarak ilan ettiği tavsiye fiyatına,

kaliteye, içeriğe, miktara ve pariteye göre pazarlık ile belirleyebilmektedirler. Ulusal Süt Konseyi, belirli dönemler halinde üretici ve sanayici temsilcilerini bir araya getirerek hesaplamış olduğu çiğ süt üretim maliyeti ışığında tarafların çiğ sütte bir "tavsiye fiyat" oluşturmaları için gerekli platformu sağlamaktadır (USK, 2021). 2024 yılı çiğ süt tavsiye fiyatı mevcut piyasa şartları dikkate alınarak yapılan değerlendirmede; “%3,6 yağ ve %3,2 protein içeriğine sahip çiğ inek sütü tavsiye satış fiyatı üreticinin eline litre başına net geçecek şekilde (çiğ süt desteği hariç) 1 Ocak 2024 - 21 Ocak 2024 tarihlerinde 11,50

TL/Lt, 22 Ocak 2024 -30 Nisan 2024 13,50 TL/Lt ve 1 Mayıs 2024 - 31 Aralık 2024 14,65 TL/Lt olarak uygulanmıştır. Soğutma, nakliye ve diğer cari giderler üretici tarafından karşılandığı takdirde bu giderler üreticiye ilave olarak ödenecektir. Baz alınan yağ ve protein oranlarındaki her bir dizyem (0,1'lik değişim) dönemlere göre ± 17 kuruş/ ± 20 kuruş/ ± 22 kuruş şeklinde fark uygulanacaktır. Bu sonuçlar doğrultusunda süt/yem girdi paritesi incelendiğinde 2024 yılında 1 kg süt ile alınabilecek süt yemi miktarı 1,96 kg iken, besi yemi miktarı 1,47 kg olmuştur (Tablo 13).

Tablo 13. Süt girdi pariteleri

	2021	2022	2023	2024
Çiğ Süt Tavsiye Fiyatı* (TL/Lt)	3,27	6,60	10,0	13,21
Süt Yemi Fiyatı (TL/kg)	2,76	5,68	7,41	6,74
Besi Yemi Fiyatı (TL/kg)	2,55	5,23	6,70	9,00
1 kg süt ile alınabilecek girdi miktarı (kg)				
Süt/Süt Yemi	1,18	1,16	1,35	1,96
Süt/Besi Yemi	1,28	1,26	1,49	1,47

Kaynak: TÜRKİYE MİLLÎ, Ulusal Süt Konseyi (Erişim: 12.11.2025) *Dönem ortalamaları alınmıştır

3.2. İçme Sütü

Çiğ süt üretim istatistikleri Tarımsal İşletmelerde Hayvansal Üretim Araştırması'ndan elde edilmektedir. Buna göre, 2024 yılında 22 milyon 487 bin 757 ton çiğ süt üretimi gerçekleşmiştir. Tarımsal işletmeler tarafından 2024 yılında üretilen çiğ sütün %57,7'si süt toplama merkezlerine ve süt işleme tesislerine (süt fabrikaları, mandıralar vb.); %18,3'ü ise doğrudan tüketiciye veya sokak sütçüsü, tüccar, pastane, dondurmacı vb. yerlere satılmıştır. Üretilen çiğ sütün %15,9'u "hane halkı" niteliğindeki tarımsal işletmeler tarafından süt ürünü üretmek için kullanılmıştır. Sağıldıktan sonra hayvan besleme amacıyla kullanılan çiğ süt oranı %4,8; hanede tüketilen ve ücretsiz olarak verilen çiğ süt oranı %1,1'dir. Üretim ve işleme sürecinde meydana gelen kayıplar (bozulma vb.) toplam üretimin %0,1'ini oluşturmaktadır. Kullanım alanı bilinmeyen

çiğ süt oranı ise %2,0'dır. Toplanan inek sütü miktarı 2024 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık %10 oranında artarak 11,2 milyon ton olmuştur. Türkiye'de ticari süt işletmeleri tarafından toplanan inek sütünün büyük bir kısmı (%14) içme sütü olarak tüketime arz edilmektedir. TÜİK tarafından aylar bazında ve yıllık olarak toplam içme sütü üretim miktarları yayınlanmaktadır. Bu konudaki istatistiklere konu olan süt miktarı, yalnızca sanayide ısıtıl işlem görmüş ambalajlı içme sütlerini kapsamakta, TÜİK tarafından yayınlanan “Entegre Süt İşletmeleri Tarafından Toplanan Süt Miktarı” haricinde üretilen süt, söz konusu miktara dâhil edilmemektedir. TÜİK tarafından yayınlanan verilere göre; Türkiye'de içme sütü üretim miktarı 2024 yılında bir önceki yıla kıyasla %3,4 artarak 1,6 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de süt daha çok

yoğurt, beyaz peynir ve ayran olarak tüketilirken; içme sütü tüketimi diğer ürünlere göre daha düşüktür. Türkiye’de içme sütü çoğunlukla tam yağlı süt olarak tüketilmektedir. Toplam arz 2024 yılında bir önceki yıla göre %3,5 oranında artarak yaklaşık 1,58 milyon ton olarak gerçekleşmiştir (Tablo 14). Türkiye’de süt

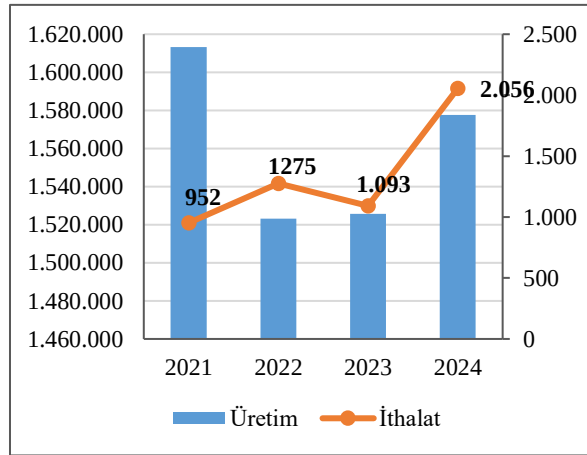
ihracatı (dış ticarete konu olan süt ve krema) 2024 yılında bir önceki yıla göre %47,3 azalarak 14,9 bin ton olarak hesaplanmıştır. Türkiye’de 2024 yılı itibarıyla süt ihracatının %61,1’i Irak (%32,8), Gürcistan (%9,1) ve KKTC (%12,2)’ye gerçekleştirilmiştir (Ek Tablo 18).

Tablo 14. Türkiye içme sütü arz ve kullanımı (Ton)

	2021	2022	2023	2024	2025/a
ARZ					
Üretim	1.613.198	1.523.175	1.525.614	1.577.557	1.638.943
İthalat	952	1.275	1.093	2.056	1.990
Toplam Arz	1.614.150	1.524.450	1.526.706	1.579.613	1.640.933
KULLANIM					
Toplam Yurtiçi Kullanım	1.596.832	1.505.109	1.498.416	1.564.703	1.627.650
İhracat	17.318	19.341	28.290	14.911	13.283
Toplam Kullanım	614.150	1.524.450	1.526.706	1.579.613	1.640.933

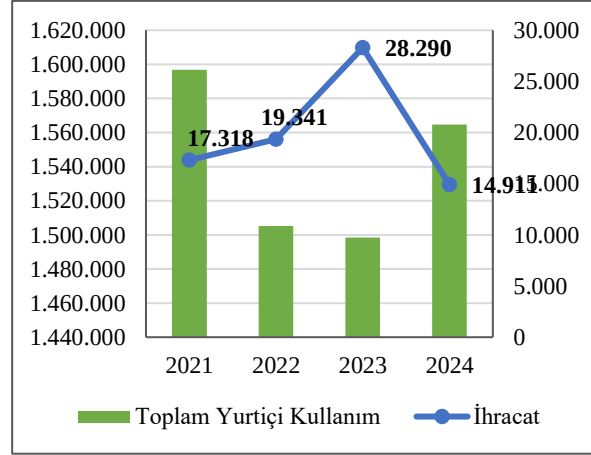
Kaynak: TÜİK, TEPGE Hesaplamaları (Erişim: 13.11.2025) a/Tahmin (TEPGE Hesaplamaları)

Grafik 15. Türkiye toplam içme sütü arzı (Ton)

Kaynak: Tablo 14

Grafik 16. Türkiye toplam içme sütü kullanımı (Ton)

Kaynak: Tablo 14

3.3. Peynir

Büyük bir çoğunluğunu (%95) inek sütünden elde edilen peynirlerin oluşturduğu Türkiye toplam peynir üretimi 2024 yılında bir önceki yıla göre %5,8 artarak yaklaşık 844 bin ton, toplam arz ise %6,8 artış oranıyla yaklaşık 852 bin ton olarak gerçekleşmiştir (Tablo 15). Türkiye süt ve süt ürünleri dış ticaret verilerinde ürün özelinde rakamlar ele alındığında; diğer ürünlerde olduğu gibi

peynir grubunda da en önemli ihracat pazarını Orta Doğu ülkeleri oluşturmaktadır. Türkiye’nin özellikle peynir pazarlarında ağırlıklı olarak Bahreyn, Danimarka, Mısır ve Fransa gibi ülkelerle rekabet ettiği söylenebilir. TÜİK dış ticaret verilerine göre; 2024 yılında bir önceki yıla göre peynir ihracatı iki katı oranında artarak pazar payı 47,9 bin ton olmuştur. Aynı yıl toplam peynir

ihracatının %28,6'sı Irak'a ve %10,2'si Suudi Arabistan'a yapılmış olup, Türkiye'de ihracata konu olan toplam peynir miktarının yaklaşık %38,7'si yalnızca bu iki ülkeye ihraç edilmektedir (Ek Tablo 20). Türkiye'de en

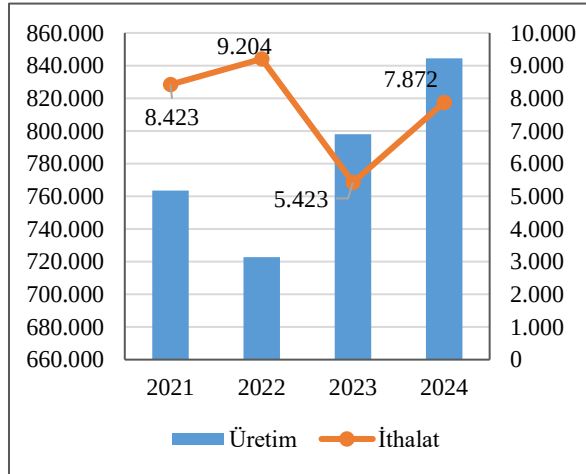
yoğun olarak tüketilen süt ürünlerinden biri de peynirdir. Yıllar itibarıyla peynir üretimine paralel olarak tüketiminde de artış olan ve en yüksek pazar payına sahip peynir çeşidi beyaz peynirdir.

Tablo 15. Türkiye peynir arz ve kullanımı (Ton)

	2021	2022	2023	2024	2025/a
ARZ					
Üretim	763.506	722.739	798.039	844.339	857.883
İthalat	8.423	9.204	5.423	7.872	14.560
Toplam Arz	771.929	731.943	803.462	852.211	872.443
KULLANIM					
Toplam Yurtiçi Kullanım	730.873	683.391	780.630	804.325	807.048
İhracat	41.056	48.552	22.832	47.886	65.395
Toplam kullanım	771.929	731.943	803.462	852.211	872.443

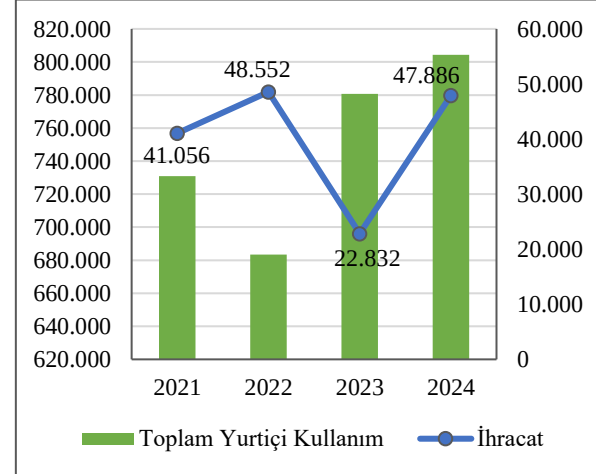
Kaynak: TÜİK, TEPGE Hesaplamaları (Erişim: 13.11.2025) a/Tahmin (TEPGE Hesaplamaları)

Grafik 17. Türkiye toplam peynir arzı (Ton)

Kaynak: Tablo 15

Grafik 18. Türkiye toplam peynir kullanımı (Ton)

Kaynak: Tablo 15

3.4. Süt Tozu

Süt tozu; yağlı, yağı kısmen veya tamamen alınmış süttten, kremadan veya bu ürünlerin karışımından suyun uzaklaştırılması ile elde edilen ve son üründe nem içeriğinin ağırlıkça en fazla %5 oranında olduğu katı üründür (Tebliğ No: 2008/51). Süt tozu; çikolata, bisküvi ve pasta yapımında, dondurma ve şekerleme imalatında, hazır çorbalar gibi kurutulmuş hazır ürünlerin yapımında, hayvan mamalarında ve kozmetik ürünler de dâhil olmak üzere pek çok sektörde kullanılmaktadır (USK, 2021). TÜİK

verilerine göre süt tozu üretimi (yağlı süt tozu ve yağsız süt tozu toplamı) 2024 yılında bir önceki yıla göre %6,5 oranında artarak 120,2 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Ticarete konu olan yağsız süt tozu üretimi aynı dönemde 77 bin ton olurken, yağlı süt tozu üretimi 43 bin ton olmuştur. 2024 yılında yağsız süt tozu ihracatı bir önceki yıla göre yaklaşık 4,5 kat artarak 23,5 bin ton olarak gerçekleştirilmiştir. Artışın son yıllarda Türkiye'nin rekabet gücünü güçlendirmesinden kaynaklandığı

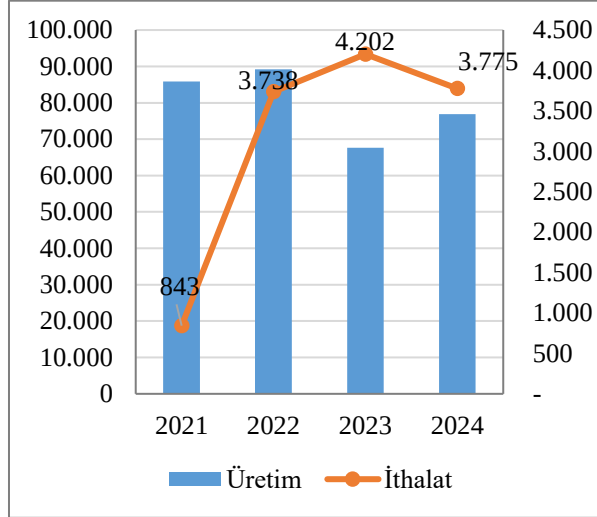
söylenbilir. Süt tozu ihracatında en büyük ihracat pazarına sahip ülkeler sırasıyla Cezayir (%42,6), Mısır (%27,2) ve Bangladeş (%9,6)'tir (Ek Tablo 19).

Tablo 16. Türkiye yağsız süt tozu arz ve kullanımı (Ton)

	2021	2022	2023	2024	2025/a
ARZ					
Üretim	85.866	89.227	67.628	76.921	91.248
İthalat	843	3.738	4.202	3.775	1.178
Toplam Arz	86.709	92.965	71.830	80.696	92.426
KULLANIM					
Toplam Yurtiçi Kullanım	23.709	46.115	66.036	57.147	61.043
İhracat	63.000	46.850	5.794	23.549	31.383
Toplam kullanım	86.709	92.965	71.830	80.696	92.426

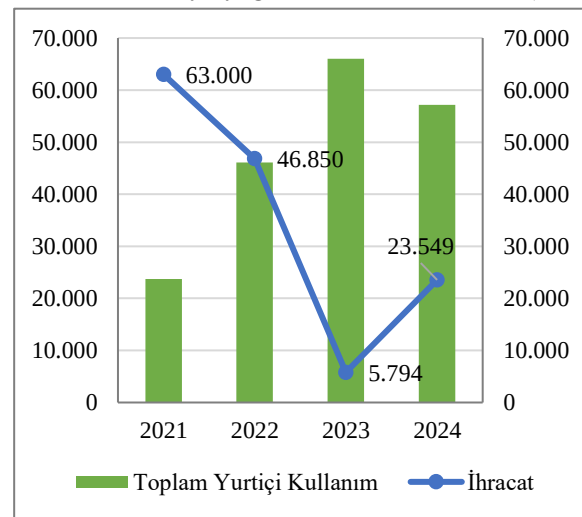
Kaynak: TÜİK, TEPGE Hesaplamaları (Erişim: 14.11.2025) a/Tahmin (TEPGE Hesaplamaları)

Grafik 19. Türkiye yağsız süt tozu arzı (Ton)

Kaynak: Tablo 16

Grafik 20. Türkiye yağsız süt tozu kullanımı (Ton)

Kaynak: Tablo 16

3.5. Yoğurt ve Ayrar

Probiyotik bir ürün olan yoğurt; inek, koyun, keçi ve manda sütü veya karışımlarının pastörize edilmesi veya pastörize sütün, gerektiğinde süt tozu ilavesiyle homojenize edilip veya edilmeden Lactobacillus bulgaricus ve Streptococcus thermophilus bakterilerinin laktik asit fermentasyonu ile meydana gelen fermente bir süt ürünüdür

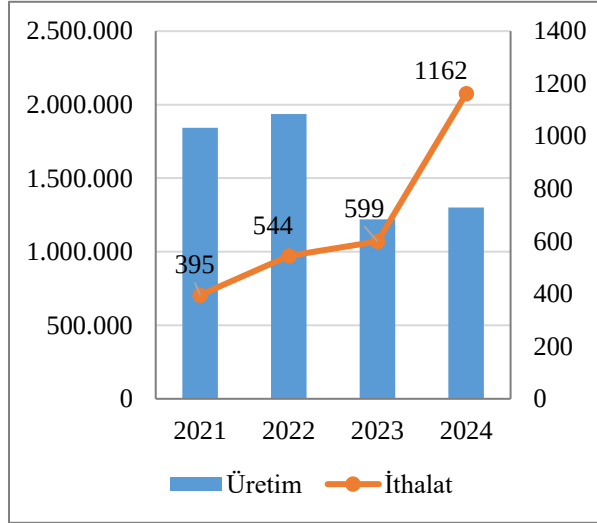
(USK, 2021). 2024 yılında bir önceki yıla göre Türkiye yoğurt ve ayrar toplam üretim miktarları %6,7 oranında artarak 1,3 milyon ton, ihracat 3 kat artarak 13,4 bin ton olmuştur. Bu iki süt ürününde en fazla ihracat yapılan ülkeler ise sırasıyla Gürcistan (%23,5), Kazakistan (%13,2) ve Suudi Arabistan (%12,8) şeklindedir (Ek Tablo 21).

Tablo 17. Türkiye yoğurt ve ayran arz ve kullanımı (Ton)

	2021	2022	2023	2024	2025/a
ARZ					
Üretim	1.842.840	1.935.598	1.219.586	1.300.781	1.409.343
İthalat	395	544	599	1.162	1.669
Toplam Arz	1.843.235	1.936.142	1.220.185	1.301.943	1.058.259
KULLANIM					
Toplam Yurtiçi Kullanım	1.837.326	1.837.326	1.837.326	1.837.326	1.837.326
İhracat	5.944	8.662	4.830	13.411	15.984
Toplam kullanım	1.843.235	1.936.142	1.220.185	1.301.943	1.058.259

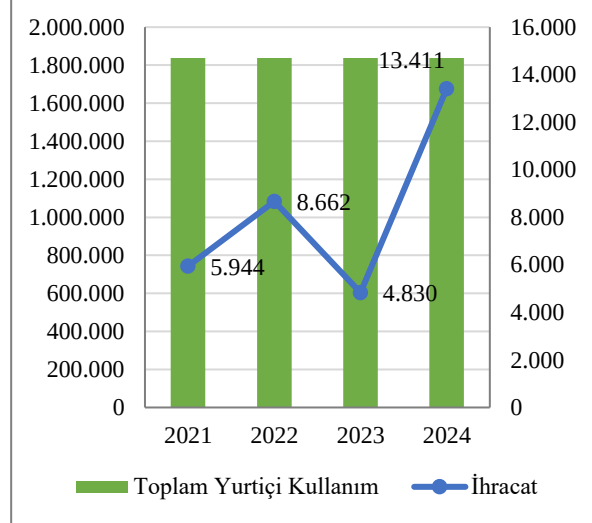
Kaynak: TÜİK, TEPGE Hesaplamaları (Erişim: 17.11.2025) a/Tahmin (TEPGE Hesaplamaları)

Grafik 21. Türkiye yoğurt ve ayran arzı(Ton)

Kaynak: Tablo 17

Grafik 22. Türkiye yoğurt ve ayran kullanımı(Ton)

Kaynak: Tablo 17

3.6. Tereyağı

TÜİK verileri kullanılarak hesaplanan 2024 yılı tereyağı üretimi, bir önceki yıla göre %17,9 artışla 103 bin ton olmuştur. 2023 yılında Türkiye'de tereyağı ihracatına kısıtlama getirilmiştir. Türkiye'de tereyağı ihracatına yönelik düzenlemeler, temel olarak iç piyasa arz güvenliğini ve fiyat istikrarını korumaya yöneliktir. Bu kapsamda bakanlık, özellikle 2023 yılında uygulanan ihracat kısıtlamalarıyla yüksek dış talebin iç piyasada arz daralmasına yol açmasını engellemeyi hedeflemiştir. Ayrıca yalnızca bir kilogram ve altı ambalajlı tereyağının ihracatına izin verilmesi, büyük hacimli sevkiyatları sınırlandırarak iç tedarik kapasitesini güvence altına alan bir arz yönetimi aracı işlevi görmektedir. AB'ye yönelik ihracatta "onaylı

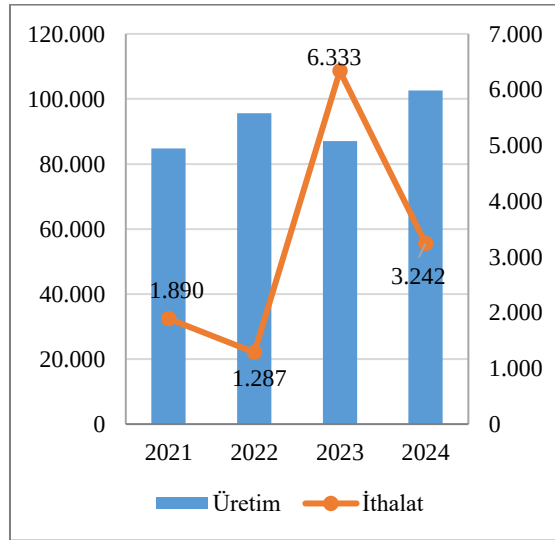
çiftlik sütü" şartı ise kalite standartlarını yükseltmenin yanı sıra üretim zincirinin kontrol altında tutulmasını sağlamaktadır. Tereyağının "İhracı Kayda Bağlı Mallar Listesi"ne eklenmesiyle ihracat faaliyetleri daha sıkı bir kayıt ve izin mekanizmasına tabi hâle gelmiş; böylece dış talep baskılarının iç piyasaya olası etkileri kurumsal olarak denetim altına alınmıştır. Genel olarak bu tedbirler, Türkiye'nin tereyağı ihracatında kontrollü, koruyucu ve arz odaklı bir politika yaklaşımı benimsediğini göstermektedir. 2024 yılı ihracatı ise üretimdeki artış ve tedbirlere bağlı olarak bir önceki yıla göre %71 oranında artarak 1,60 bin ton olarak gerçekleşmiştir (Tablo 18).

Tablo 18. Türkiye tereyağı arz ve kullanımı (Ton)

	2021	2022	2023	2024	2025/a
ARZ					
Üretim	84.825	95.655	87.066	102.619	110.951
İthalat	1.890	1.287	6.333	3.242	656
Toplam Arz	86.715	96.942	93.399	105.861	111.607
KULLANIM					
Toplam Yurtiçi Kullanım	83.475	84.298	92.474	104.281	110.331
İhracat	3.240	12.644	925	1.580	1.276
Toplam Kullanım	86.715	96.942	93.399	105.861	111.607

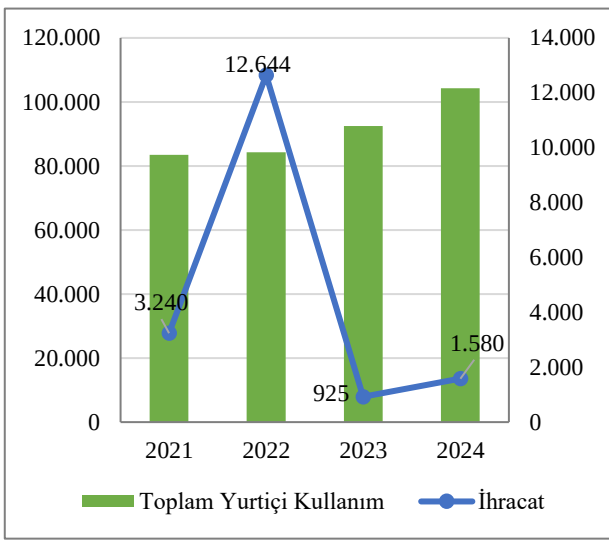
Kaynak: TÜİK, TEPGE Hesaplamaları (Erişim: 17.11.2025) a/Tahmin (TEPGE Hesaplamaları)

Grafik 23. Türkiye tereyağı arzı (Ton)

Kaynak: Tablo 18

Grafik 24. Türkiye tereyağı kullanımı (Ton)

Kaynak: Tablo 18

4. TÜRKİYE'DE TAHMİN: 2025

Ambalajlı süt ürünlerine olan talebin 2025 yılında artması ve kayıt dışı süt satışına olan talebin azalması beklenmektedir. Türkiye’de süt ürünleri sanayi tesislerinin kapasite kullanım oranı yaklaşık %70 olup, gelen talep doğrultusunda kapasite arttırma yoluna gidilebilir. Bu nedenle süt ürünleri açısından stok yapılmasına gerek kalmamaktadır.

2024’te 22,5 milyon tonluk üretim ve sanayiye yönelim oranındaki artış, 2025 yılında işleme kapasitesinin daha fazla kullanılacağını göstermektedir. Üretimde %2–4 aralığında ılımlı bir artış beklenmektedir. Hanehalkı işleme payının düşme eğilimini sürdüreceği tahmin edilmektedir.

İçme Sütü

İçme sütü üretiminin 2024’te sınırlı (%3,4) artması, tüketim talebinin durağanlaştığını göstermektedir. 2025’te üretim artışının düşük hızda (%2–4) devam edeceği ve 1,6

milyon ton olacağı, tüketimin ise fermente ürünlere kaymasının süreceği öngörülmektedir.

Peynir

Üretim ve ihracatın 2024’te artması, pazarın hem iç hem dış talep açısından güçlendiğini ortaya koymaktadır. 2025’te üretimin %1-3 seviyesinde artarak 858 bin ton olması ve

ihracatın pozitif fakat daha dengeli bir büyüme göstermesi beklenmektedir. Beyaz peynir, iç tüketimde ana ürün konumunu koruyacaktır.

Süt Tozu

Toplam üretimdeki artış ve yağsız süt tozu ihracatındaki sıçrama, Türkiye’nin bu üründe rekabetçi konuma geldiğini göstermektedir. 2025’te özellikle Kuzey Afrika ve Güney

Asya pazarlarından kaynaklı talep artışıyla ihracatın büyüme eğiliminin sürmesi ve 31,4 bin ton olması beklenmektedir.

Yoğurt ve Ayrar

Üretimde ve ihracatta artış 2024 yılında yaşanan, yoğurdu bölgesel pazarlarda yükselen bir ürün konumuna getirmiştir. 2025’te üretimin %6-8 bandında büyüyerek 1,5 milyon ton olması; ihracatın ise Orta Asya ve Orta Doğu pazarlarının etkisiyle güçlü

seyrini sürdürmesi beklenmektedir. Ayrar ihracatında görülen yüksek artış, ürünün küresel ölçekte yeni pazarlara açıldığını göstermektedir. 2025’te ihracatta ilave genişleme ve üretimde %5–7 arasında artış olasılığı yüksektir.

Tereyağı

2025’te tereyağında iç arzda daralma riski öngörülmekte ve üretimin %8-9 oranında büyüyerek 111 bin ton, ihracatın ise %20 civarında artarak 1,3 bin ton olması

beklenmektedir. Politika destekleri ve arz yönetimi ön planda olabilir. İhracatın ise yüksek talep nedeniyle güçlü seyrini koruması beklenmektedir.

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1. Ülkelere Göre Süt Üretimi 2020-2024 (Bin Ton)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
Hindistan	203.698	214.459	207.523	213.749	220.161
AB-27	152.328	152.095	151.065	151.939	151.732
ABD	101.251	102.648	102.875	102.693	102.421
Pakistan	56.776	58.634	60.554	62.371	64.242
Çin	34.401	36.830	39.320	41.970	40.790
Brezilya	36.579	36.667	36.950	37.302	37.563
Rusya	31.960	32.079	32.739	33.357	33.987
Yeni Zelanda	21.822	22.582	21.678	21.724	21.841
Birleşik Krallık	15.572	15.556	15.427	15.429	15.259
Meksika	12.728	13.022	13.281	13.151	13.196
Kanada	10.751	10.950	11.039	11.265	11.415
Arjantin	11.113	11.553	11.557	11.326	11.235
Avustralya	9.186	8.871	8.427	8.686	8.625
İran	7.637	8.085	7.625	7.836	8.052
Kolombiya	7.071	6.993	7.421	7.446	7.470
Ukrayna	9.058	8.517	7.596	7.368	7.147
Japonya	7.438	7.592	7.617	7.299	7.414
Kazakistan	6.004	6.199	6.320	6.501	6.688
Mısır	5.546	6.131	5.623	5.781	5.943
Etiyopya	4.693	3.866	4.151	4.276	4.404
Güney Afrika	3.853	3.825	3.771	3.776	3.781
İsviçre	3.781	3.811	3.712	3.739	3.750
Suudi Arabistan	2.594	2.600	2.529	2.605	2.683
Peru	2.138	2.185	2.247	2.294	2.342
Şili	2.344	2.337	2.285	2.303	2.321
Kore	2.017	1.969	1.949	1.948	1.939
İsrail	1.610	1.630	1.644	1.646	1.648
Vietnam	1.108	1.129	1.185	1.220	1.257
Norveç	1.547	1.572	1.494	1.475	1.457
Tayland	1.317	1.296	1.222	1.214	1.205
Endonezya	1.036	1.035	1.060	1.066	1.072
Paraguay	541	537	559	576	593
Nijerya	521	525	527	531	534
Diğer	110.948	112.771	112.136	113.376	114.667
Dünya	880.967	900.551	895.108	909.238	918.834

Kaynak: OECD, Erişim Tarihi: 03.11.2025

Ek Tablo 2. Dünya İçme Sütü Üretimi 2020-2024 (Bin Ton)

	2020	2021	2022	2023	2024
Hindistan	144.753	158.172	148.116	152.570	157.150
AB-27	85.327	85.600	84.435	85.338	85.568
Pakistan	44.823	46.291	47.786	49.232	50.722
Çin	27.215	29.499	31.528	33.064	31.592
Brezilya	28.379	28.455	29.532	29.555	29.782
ABD	27.396	26.656	26.104	25.757	25.599
Rusya	23.682	23.232	23.633	23.926	24.208
Birleşik Krallık	6.422	6.140	6.066	6.223	6.370
Kolombiya	5.886	5.854	6.217	6.297	6.306
Ukrayna	6.983	6.290	5.829	5.772	5.597
Kazakistan	5.056	5.198	5.298	5.450	5.594
Japonya	4.575	4.858	4.555	4.435	4.489
Etiyopya	4.561	3.782	4.042	4.182	4.329
Meksika	3.486	3.467	3.450	3.428	3.413
Güney Afrika	3.089	3.032	2.988	2.998	3.005
İran	2.022	2.850	2.726	2.690	2.865
Kanada	2.830	2.710	2.665	2.680	2.715
Avustralya	2.496	2.468	2.440	2.457	2.497
Peru	1.840	1.911	1.969	2.007	2.054
Suudi Arabistan	1.959	1.884	1.840	1.912	1.992
Arjantin	1.606	1.614	1.623	1.635	1.641
Mısır	755	1.356	1.039	1.255	1.444
Vietnam	1.099	1.121	1.176	1.212	1.248
Endonezya	1.035	956	1.215	1.213	1.220
Tayland	1.243	1.202	1.128	1.120	1.112
İsviçre	923	902	896	884	893
Şili	609	669	617	635	640
İsrail	553	600	607	599	590
Yeni Zelanda	571	577	581	584	587
Norveç	563	587	557	576	526
Paraguay	461	469	462	457	472
Kore	169	146	178	341	357
Nijerya	215	216	218	220	223
Diğer	48.088	51.424	50.990	51.601	52.690
Dünya	490.670	510.188	502.506	512.305	519.490

Kaynak: OECD, Erişim Tarihi: 03.11.2025

Ek Tablo 3. Dünya Peynir Üretimi 2020-2024 (Bin Ton)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
AB-27	10.634	10.804	10.805	10.954	11.037
ABD	6.005	6.242	6.389	6.446	6.518
Brezilya	790	790	745	770	775
Rusya	566	617	629	640	652
Mısır	674	649	629	621	618
İngiltere	490	497	512	512	505
Kanada	499	499	494	499	501
Arjantin	443	451	459	467	475
Yeni Zelanda	360	396	370	414	395
Avustralya	390	432	405	386	390
Meksika	324	331	332	345	352
İran	353	326	308	323	326
Çin	206	216	216	218	225
İsviçre	204	207	202	197	204
Japonya	163	168	160	149	159
İsrail	151	147	149	150	152
Suudi Arabistan	127	127	124	126	127
Şili	107	109	109	109	110
Ukrayna	128	135	108	98	95
Norveç	74	74	70	67	70
Kolombiya	64	62	65	62	63
Kazakistan	36	40	41	42	44
Kore	45	44	45	36	36
Peru	27	27	28	29	29
Nijerya	10	10	10	10	10
Hindistan	7	6	7	7	6
Etiyopya	7	6	6	6	6
Tayland	2	3	3	3	3
Diğer	2.226	2.213	2.218	2.231	2.235
Dünya	25.112	25.628	25.638	25.917	26.118

Kaynak: OECD, Erişim Tarihi: 04.11.2025

Ek Tablo 4. Dünya Yağsız Süt Tozu Üretimi 2020-2024 (Bin Ton)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
AB-27	1.494	1.409	1.492	1.411	1.410
ABD	1.209	1.249	1.189	1.167	1.010
Yeni Zelanda	412	363	364	469	472
Hindistan	347	333	344	354	365
Brezilya	161	164	157	162	160
Avustralya	154	150	135	155	145
Japonya	140	128	158	144	144
Rusya	92	88	89	91	93
İran	22	48	97	94	88
Kanada	90	85	84	82	84
Ukrayna	81	87	69	63	61
Meksika	45	46	46	48	48
İngiltere	51	65	62	68	44
Arjantin	39	39	40	40	40
Kore	38	37	36	35	35
Çin	20	22	25	30	31
İsviçre	21	22	21	25	24
Norveç	17	17	16	16	16
Şili	14	14	14	14	14
Diğer	200	248	258	245	250
Dünya	4.648	4.614	4.697	4.712	4.533

Kaynak: OECD, Erişim Tarihi: 04.11.2025

Ek Tablo 5. Dünya Yağlı Süt Tozu Üretimi 2020-2024 (Bin Ton)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
Yeni Zelanda	1.500	1.650	1.509	1.409	1.440
Çin	992	1.010	1.050	1.200	1.240
AB-27	728	629	595	614	613
Brezilya	590	594	587	594	597
Meksika	226	232	233	242	247
Arjantin	185	187	188	190	191
ABD	63	67	67	69	70
Endonezya	85	96	59	61	61
Şili	67	58	58	58	59
Kolombiya	45	44	46	44	45
Japonya	37	35	38	40	41
Rusya	59	40	40	41	42
Kazakistan	33	35	36	37	38
Afrika	25	25	25	25	25
Avustralya	52	42	37	26	26
İngiltere	35	34	32	25	25
Diğer	339	362	355	368	363
Dünya	5.063	5.141	4.963	5.052	5.127

Kaynak: OECD, Erişim Tarihi: 24.03.2025

Ek Tablo 6. Dünya Tereyağı Üretimi 2020-2024 (Bin Ton)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
Hindistan	4.866	4.789	4.936	5.083	5.236
AB-27	2.400	2.322	2.297	2.331	2.295
Pakistan	1.161	1.195	1.233	1.269	1.306
ABD	973	936	934	959	1.020
Yeni Zelanda	463	441	451	503	465
Rusya	311	316	322	328	334
Meksika	206	211	212	220	225
İngiltere	200	214	209	201	186
İran	210	198	187	196	198
Brezilya	113	113	111	113	113
Kanada	118	117	113	115	111
Çin	98	105	105	106	109
Mısır	92	96	93	92	92
Japonya	71	73	75	67	76
Avustralya	82	73	65	68	68
Kore	68	67	65	63	62
Ukrayna	67	71	57	52	50
İsviçre	41	40	38	42	43
Arjantin	31	31	31	32	32
Kazakistan	26	27	28	29	30
Şili	29	28	28	28	28
Kolombiya	23	22	23	22	22
Etiyopya	22	19	20	20	19
Norveç	15	15	14	14	14
Diğer	922	933	934	950	959
Dünya	12.609	12.452	12.580	12.902	13.093

Kaynak: OECD, Erişim Tarihi: 04.11.2025

Ek Tablo 7. Dünya Tereyağı İhracatı 2020-2024 (Bin Ton)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
Yeni Zelanda	440	419	428	480	441
AB-27	303	254	245	249	254
İngiltere	61	52	49	54	41
Hindistan	17	22	37	21	29
ABD	21	44	52	29	26
Arjantin	5	23	20	20	20
İran	0	2	15	16	25
Suudi Arabistan	8	12	11	14	15
Avustralya	24	19	9	14	17
Malezya	4	3	7	6	6
Diğer	160	158	179	154	156
Dünya	1.044	1.008	1.053	1.057	1.030

Kaynak: OECD, Erişim Tarihi: 04.11.2025

Ek Tablo 8. Dünya Peynir İhracatı 2020-2024 (Bin Ton)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
AB-27	1.402	1.385	1.333	1.379	1.414
ABD	356	402	451	433	506
Yeni Zelanda	324	360	332	373	353
Avustralya	154	157	128	151	156
İngiltere	193	154	176	180	132
İran	94	109	98	103	104
Suudi Arabistan	89	80	81	87	88
İsviçre	72	78	73	69	74
Arjantin	69	78	82	85	90
Rusya	30	35	37	39	42
Mısır	88	49	26	25	24
Kanada	11	8	8	9	12
Ukrayna	6	7	9	9	10
Meksika	11	11	14	13	11
Hindistan	8	7	9	9	9
Şili	8	8	8	7	7
Brezilya	4	5	4	3	3
Kolombiya	1	1	1	1	1
Diğer	552	610	628	626	627
Dünya	3.472	3.544	3.498	3.601	3.663

Kaynak: OECD, Erişim Tarihi: 04.11.2025

Ek Tablo 9. Dünya Yağsız Süt Tozu (SMP) İhracatı 2020-2024 (Bin Ton)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
ABD	810	879	834	809	770
AB-27	831	788	707	715	737
Avustralya	124	149	117	144	142
İran	27	53	108	118	111
İngiltere	72	52	47	71	38
Kanada	40	19	26	26	20
Arjantin	21	21	28	19	22
Ukrayna	16	13	21	20	21
Hindistan	5	45	28	1	8
Suudi Arabistan	10	9	9	13	13
Malezya	2	2	3	7	13
Meksika	20	15	10	9	9
İsviçre	9	11	6	11	9
Güney Afrika	8	10	10	9	8
Tayland	5	6	5	5	7
Vietnam	1	0	1	4	6
Şili	1	1	3	3	7
Diğer	618	630	599	632	646
Dünya	2.629	2.712	2.569	2.627	2.594

Kaynak: OECD, Erişim Tarihi: 05.11.2025

Ek Tablo 10. Dünya Yağlı Süt Tozu (WMP) İhracatı 2020-2024 (Bin Ton)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
Yeni Zelanda	1.494	1.643	1.494	1.373	1.404
AB-27	345	298	234	259	221
Arjantin	149	145	154	111	126
Malezya	39	27	21	27	31
ABD	38	39	39	26	25
Avustralya	40	41	42	32	34
Rusya	18	22	21	21	21
İngiltere	50	27	24	27	19
Paraguay	8	7	10	15	15
İran	4	6	7	10	15
Suudi Arabistan	7	11	14	13	13
Meksika	16	17	22	13	11
Brezilya	1	6	6	7	9
Diğer	619	570	566	537	515
Dünya	2.829	2.860	2.653	2.470	2.461

Kaynak: OECD, Erişim Tarihi: 05.11.2025

Ek Tablo 11. Dünya Tereyağı İthalatı 2020-2024 (Bin Ton)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
Çin	116	131	143	131	131
Rusya	133	126	115	118	120
Suudi Arabistan	55	50	54	68	69
ABD	38	46	48	54	70
İngiltere	79	57	54	58	61
AB-27	34	33	57	44	44
Avustralya	37	35	51	41	41
Meksika	37	24	22	32	18
Kanada	18	23	27	31	31
Kore	15	24	30	30	29
Filipinler	31	34	29	27	28
Endonezya	18	20	29	22	24
Malezya	20	21	22	25	21
Japonya	18	12	10	16	16
Tayland	12	13	14	13	14
Mısır	33	24	23	12	7
İsrail	11	6	5	8	7
İsviçre	6	4	9	7	7
Şili	4	7	4	4	4
Peru	10	6	7	5	5
Ukrayna	10	9	1	3	3
Diğer	273	273	305	293	283
Dünya	1.009	978	1.057	1.041	1.033

Kaynak: OECD, Tarihi: 04.11.2025

Ek Tablo 12. Dünya Peynir İthalatı 2020-2024 (Bin Ton)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
İngiltere	499	409	411	434	412
Rusya	313	326	314	322	323
Japonya	292	288	274	252	256
S.Arabistan	223	191	212	216	220
Meksika	181	137	155	180	169
Çin	148	176	145	178	173
AB-27	129	196	187	174	174
Kore	128	157	154	162	159
ABD	118	145	143	141	149
Avustralya	96	94	106	101	101
İsviçre	72	76	73	74	79
Brezilya	56	32	33	43	63
Kanada	47	46	50	60	60
Şili	41	74	56	66	64
Filipinler	39	49	50	46	49
Malezya	35	36	35	31	31
Ukrayna	31	55	34	34	34
Endonezya	27	30	31	26	26
Tayland	23	18	19	21	21
Norveç	31	20	19	19	19
Vietnam	17	10	13	16	16
Yeni Zelanda	18	13	13	13	13
Diğer	874	1.004	1.025	1.038	1.048
Dünya	3.437	3.582	3.553	3.647	3.660

Kaynak: OECD, Erişim Tarihi: 04.11.2025

Ek Tablo 13. Dünya Yağlı Süt Tozu (WMP) İthalatı 2020-2024 (Bin Ton)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
Çin	644	849	701	431	410
Brezilya	89	52	82	165	152
S. Arabistan	155	108	110	125	145
Tayland	58	64	75	75	87
Malezya	49	43	46	57	76
Endonezya	51	63	94	80	80
AB-27	84	62	64	57	57
Nijerya	76	68	34	30	33
Okyanusya	44	45	54	50	32
Peru	23	32	33	36	31
Mısır	21	23	32	24	30
Vietnam	44	38	40	39	30
Meksika	33	31	31	33	28
Avustralya	37	38	46	41	23
Kolombiya	22	16	25	21	20
Rusya	30	27	20	20	20
İngiltere	23	20	19	19	18
Diğer	1.492	1.280	1.284	1.246	1.288
Dünya	2975	2859	2790	2549	1272

Kaynak: OECD, Erişim Tarihi: 22.05.2025

Ek Tablo 14. Dünya Yağsız Süt Tozu (SMP) İthalatı 2020-2024 (Bin Ton)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
Meksika	318	344	362	413	301
Çin	336	426	335	347	229
Endonezya	197	199	215	182	191
Filipinler	179	168	190	146	172
Vietnam	100	107	91	109	110
Malezya	117	124	124	108	109
Mısır	72	70	64	78	81
Tayland	63	65	63	69	76
Rusya	61	59	59	54	54
Nijerya	122	68	47	38	43
Brezilya	21	24	25	34	40
Avrupa Birliği	36	32	36	36	38
Suudi Arabistan	15	16	20	33	36
Peru	22	26	22	18	24
Kolombiya	33	29	29	29	23
İran	4	5	11	24	23
Pakistan	20	19	19	16	15
Birleşik Krallık	32	15	12	13	14
Avustralya	15	13	15	14	13
Japonya	33	43	15	13	13
Güney Afrika	16	14	10	14	12
Kore	17	15	15	8	10
Dünya	2.541	2.570	2.517	2.604	2.453

Kaynak: OECD, Erişim Tarihi: 05.11.2025

Ek Tablo 15. Türkiye Cins ve Irklara Göre Sağılan Hayvan Sayısı: 2010-2019 (Bin Baş)

	Büyükbaş				Küçükbaş			
	Sığır		Manda		Keçi		Koyun	
	(Kültür)	(Melez)	(Yerli)	-	(Kıl)	(Tiftik)	(Yerli)	(Merinos)
2010	1.626	1.787	948	35	2.516	66	10.070	514
2011	1.868	1.963	930	40	2.968	65	10.998	563
2012	2.211	2.263	957	47	3.440	63	12.375	694
2013	2.314	2.396	897	52	3.878	65	13.491	796
2014	2.428	2.429	753	55	4.323	78	13.586	938
2015	2.501	2.314	721	63	4.484	95	14.349	1.014
2016	2.542	2.236	654	63	4.466	89	14.161	989
2017	2.941	2.427	601	69	4.878	86	16.330	1.173
2018	3.186	2.555	597	76	5.235	92	17.498	1.322
2019	3.249	2.745	587	79	5.378	93	18.349	1.488

Kaynak: TÜİK, Erişim Tarihi: 05.11.2025

Ek Tablo 16. Türkiye Cins ve Irklara Göre Süt Üretimi: 2010-2024 (Bin Ton)

	Büyükbaş		Küçükbaş		Toplam
	Sığır	Manda	Keçi	Koyun	-
2010	12.419	35	272	817	13.544
2011	13.803	40	320	893	15.056
2012	15.978	47	369	1.007	17.401
2013	16.655	52	415	1.101	18.224
2014	16.999	55	464	1.113	18.631
2015	16.934	63	481	1.177	18.655
2016	16.786	63	479	1.160	18.489
2017	18.763	69	523	1.345	20.700
2018	20.037	76	561	1.446	22.121
2019	20.783	79	577	1.521	22.960
2020	21.749	64	590	1.101	23.504
2021	21.370	64	623	1.144	23.200
2022	19.912	44	540	1.067	21.563
2023	19.962	43	543	934	21.482
2024	21.040	58	482	907	22.488

Kaynak: TÜİK, Erişim Tarihi: 05.11.2025

Ek Tablo 17. Türkiye Tereyağı İhracatı: 2020-2024 (KG)

	2020	2021	2022	2023	2024
Azerbaycan	15.687	195.637	570.228	82.755	424.470
KKTC	107.717	129.281	167.392	202.967	168.297
Fransa	9.148	797	3.049	1.247	127.738
Rusya	4.159	532.876	755.288	404	120.412
Çin	2.735	7.000	106.197	54.828	102.654
Almanya	27.532	30.991	47.878	37.443	99.931
Hollanda	7.991	10.279	2.383.173	31.046	52.552
Bulgaristan	97	93	3.589	1.830	48.704
Irak	34.444	65.681	33.772	21.512	45.069
Lübnan	1.100	23.195	159.611	25.188	44.230
ABD	29.658	34.542	38.064	67.246	40.233
Libya	8.033	2.356	26.964	1.912	29.817
Pakistan	-	33	10	-	27.601
Gürcistan	12.241	10.037	155.660	9.238	26.013
Belçika	7.695	8.450	12.302	26.021	25.631
Danimarka	2.029	614	100.865	587	23.872
Avusturya	3.120	503	2.822	749	20.017
İngiltere	13.336	6.363	7.678	4.848	15.148
Japonya	2.770	7.924	10.816	30.642	9.544
Liberya	6.339	5.801	4.369	8.132	9.493
Bosna-Hersek	-	73.541	132.809	21.511	8.862
İtalya	9.392	10.329	12.558	27.900	8.805
Hong Kong	2.721	5.685	57.169	26.956	8.588
Güney Kore	2.729	7.174	6.870	19.486	7.384
İspanya	7.375	9.356	10.892	27.669	7.048
Kanada	3.525	7.728	12.372	30.909	6.963
BAE	35.284	141.398	414.677	8.270	6.888
Panama	3.477	3.993	2.577	4.650	6.606
Tayvan	2.604	6.950	9.970	28.930	6.500
Marşal Adaları	4.080	5.033	4.723	7.362	5.949
Malta	5.447	3.793	2.313	4.770	5.517
Kırgızistan	925	5.250	8.875	24.745	4.750
Somali	5.002	6.291	2.064	3.800	4.490
Cezayir	2.640	8.415	10.905	30.400	4.125
Yunanistan	1.319	673	1.041	906	3.779
Singapur	6.489	5.172	14.494	2.625	2.931
Türkmenistan	816	1.152	774	1.498	2.273
Diğer	1.808.351	1.865.360	7.348.762	44.290	16.708
Genel Toplam	2.198.007	3.239.746	12.643.572	925.272	1.579.592

Kaynak: TÜİK, Erişim Tarihi: 06.11.2025 GTIP: 40510

Ek Tablo 18. Türkiye Süt Kreması İhracatı: 2020-2024 (KG)

	2020	2021	2022	2023	2024
Irak	9.676.069	6.327.057	5.293.746	10.362.234	4.886.631
KKTC	2.178.166	1.506.094	1.995.380	2.814.085	1.812.700
Gürcistan	221.183	266.340	1.270.751	2.115.677	1.359.247
Suriye	453.466	968.630	1.184.849	1.352.546	1.045.306
Azerbaycan	977.669	1.191.087	1.607.389	1.758.331	787.742
BAE	592.231	222.580	303.555	919.355	706.874
Almanya	29.553	15.220	88.932	651.331	425.125
Libya	8.579.744	3.744.244	1.503.696	1.145.179	326.199
Kosova	109.570	72.408	1.024.353	318.276	255.560
Katar	421.968	316.803	217.866	272.015	229.385
Moritanya	655.872	1.028.733	1.402.028	1.634.801	206.444
Liberya	84.781	114.260	117.414	239.400	205.958
Mauritius	124.476	10.800	4	59.716	200.160
Somali	162.045	218.993	206.988	314.028	160.205
ABD	1.844	28.405	120.871	389.881	142.160
Çin	911	136	650.131	174.731	132.315
Marşal Adaları	91.837	83.322	115.277	190.900	124.700
Panama	46.295	61.171	62.785	116.397	124.413
Hollanda	20.733	7.833	43.248	226.446	120.903
Türkmenistan	197.348	103.936	164.514	222.337	111.789
Kuveyt	23.607	17.745	163.343	413.065	96.332
Fransa	15.362	2.090	1.617	13.047	94.562
Ürdün	159.907	7.508	1.133	25.338	89.696
Kuzey Makedonya	600	23.560	229.733	30.090	88.540
Singapur	80.366	56.390	218.133	47715	86.549
Güney Kore	455	52	23.456	259651	83.971
Danimarka	13.707	12.056	11.196	11783	77.644
Bosna-Hersek	-	17	480	-	73.604
Belçika	18.189	2.468	31.181	152967	69.272
İtalya	17.751	8.391	41.536	204895	68.764
Lübnan	39.364	1.676	139.083	30503	65.616
Malta	47.467	34896	50918	97.315	62.256
Hong Kong	28.310	31.567	48.771	183.599	53.190
Bahreyn	3.752	3.698	54028	57.566	52.859
Özbekistan	41.441	41057	252938	118.496	51.007
Diğer	1.135.710	787.022	700.136	1.366.625	433.223
Genel Toplam	26.251.749	17.318.245	19.341.459	28.290.321	14.910.901

Kaynak: TÜİK, Erişim Tarihi: 06.11.2025 GTİP: 40110, 40120, 40140, 40150, 40291, 40299

Ek Tablo 19. Türkiye Süt Tozu İhracatı: 2020-2024 (KG)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
Cezayir	3.100.025	19.141.005	18.191.024	-	10.040.000
Mısır	2.366.460	16.440.384	14.196.747	1.824.412	6.412.758
Bangladeş	6.902.772	7.300.011	2.692.256	300.000	2.250.010
Suriye	673.640	1.951.171	2.104.151	2.415.159	2.047.806
Irak	984.131	1.267.606	171.902	809.261	939.935
BAE	378.899	841.782	684.656	133.733	254.570
Pakistan	1.028.825	889.000	388.503	8.000	134.503
S.Arabistan	713.709	282	509	22.559	100.247
Lübnan	35.317	249.077	415.114	137.162	50.253
Ürdün	264.012	1.062.062	362.279	487	33.414
Almanya	1.040	2.718	666	736	20.024
Kuveyt	21.893	54.063	18.977	7.879	11.736
KKTC	82.468	76.808	53.305	80.316	5.130
Azerbaycan	429.285	233.070	19.502	220	4.539
Marşal Adaları	2.005	2.180	2.875	2.548	2.879
Liberya	2.110	3.474	3.301	2.843	2.765
Libya	56.588	168.856	94.922	454	2.016
Panama	2.210	2.132	4.149	2.711	1.848
Gürcistan	253.451	224.851	4.469	324	1.526
ABD	13.298	10.315	571	1.213	1.512
Malta	1.671	2.087	2.325	1.246	1.105
İngiltere	726	136	2.054	410	921
Singapur	595	645	1.103.122	631	910
Antigua	239	802	313	387	540
İran	5.970	1.128	6.904	5.753	500
Bahamalar	853	3.620	2.211	368	450
Danimarka	94	148	101	64	448
Yunanistan	451	402	452	513	411
Diğer	4.044.655	13.070.334	6.323.003	34.874	1.225.943
Genel Toplam	21.367.392	63.000.149	46.850.363	5.794.263	23.548.699

Kaynak: TÜİK, Erişim Tarihi: 06.11.2025 GTIP: 40210, 40221, 40229

Ek Tablo 20. Türkiye Peynir İhracatı: 2020-2024 (KG)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
Irak	14.179.254	12.675.472	13.702.324	13.040.135	13.694.272
S. Arabistan	13.197.538	325	621.373	5.103.861	4.847.581
BAE	5.427.779	6.316.629	6361141	5.653.983	3.975.133
Kuveyt	4.904.024	4.448.715	3.995.661	3.497.196	3.828.000
ABD	1.332.150	1.606.945	1.949.163	2.474.131	2.891.486
Ürdün	2.131.061	1.673.509	2.533.425	2.552.626	2.281.994
KKTC	1.556.026	1.596.772	1.768.760	1.797.974	2.125.514
Katar	1.316.135	1.196.475	1.779.036	1.441.206	1.669.816
Gürcistan	229.915	365.129	878.579	1.244.442	1.418.576
Almanya	902.602	1.034.498	1.157.996	1.156.706	1.198.373
Bahreyn	1.126.533	1.118.124	1.531.143	1.006.783	1.101.461
Azerbaycan	835.262	1.159.403	1.185.142	981.724	955.315
Umman	1.466.067	1.282.149	1.478.365	1.012.214	798.333
Libya	503.371	897.822	718.138	821.831	793.758
Suriye	185.127	603.134	808.399	722.006	684.113
Lübnan	309.830	403.054	1.587.021	603.475	614.503
Özbekistan	182.185	266.049	380.465	496.871	612.121
Filistin Devleti	37.630	82.508	29.562	106.597	599.897
İsrail	724.682	1.198.735	1.384.029	1.646.984	524.868
Kanada	73.729	230.187	260.534	373.607	367.937
Bosna-Hersek		73.666	157.318	169.588	264.043
Kosova	74.171	111.432	237.794	173.841	207.154
Afganistan	191.979	231339	179.947	246.160	202.292
Mısır	537.509	614.456	517.437	182.250	201.218
Bulgaristan	931	4.441	232.806	130.391	178.073
Çin	24.218	162.200	318.569	70.826	162.716
Birleşik Krallık	54.987	64.677	153.952	149.982	118.480
Liberya	25.682	30277	71.568	62.808	94.097
Kotdivuar	35.160	101.082	141.023	41.563	85.596
Fransa	9.257	11.551	8.431	13.075	67.803
Hong Kong	52.978	86.116	135.530	90.380	64.378
Tayland	467.145	194.208	215.494	59.986	59.435
İsviçre	3.113	12.088	41.627	15.877	58.767
Hollanda	10.352	9.973	269.115	95.407	58.054
Somali	53626	58.249	62.051	47.828	57.851
Güney Kore	38.586	19.100	58.509	88.004	54.720
Kazakistan	49.295	53.553	62.108	44.420	50.835
Diğer	1.220.846	1.062.414	1.578.148	1.073.320	917.741
Genel Toplam	53.470.735	41.056.456	48.551.683	48.490.058	47.886.304

Kaynak: TÜİK, Erişim Tarihi: 06.11.2025 GTIP: 40610, 40620, 40630, 40690

Ek Tablo 21. Türkiye Yoğurt ve Ayrar İhracatı: 2020-2024 (KG)

Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2024
Gürcistan	2.390	2.232	1.717.490	1.512.985	3.153.864
Suudi Arabistan	826.512	11	58.972	191.497	1.712.022
BAE	792.658	888.011	946.381	471.937	1.275.016
Irak	414.295	91.620	543.615	192.402	881.542
KKTC	82.516	80.507	1.889.953	670.085	755.924
Özbekistan	-	204	376	138.298	703.317
Libya	260.397	115.100	949.237	230.424	492.546
Kuveyt	250	24.521	532.886	462.696	465.984
Umman	305.919	268.757	320.833	39.672	234.105
İsrail	261.667	292.380	437.227	358.899	172.091
ABD	784	3.060	32.606	20.062	165.010
Suriye	546	46.815	289.299	151.171	146.475
Kosova	-	4.050	209.709	74.096	132.203
Azerbaycan	61.731	103.496	173.547	32.369	129.505
Almanya	1.820	13.609	75.898	51.583	120.710
Katar	79.090	16.404	21.116	20.616	60.401
Arnavutluk	-	-	3.520	770	53.356
Bahreyn	34.584	60.748	78.053	13.208	48.046
Kanada	-	15	55	21	40.994
Bulgaristan	33	54	16.992	9.862	40.838
Ürdün	-	-	13.945	26.952	25.285
Liberya	5.644	4.858	16.624	13.711	23.209
Moritanya	-	1.129	11.163	10.560	18.019
İngiltere	251	137	16.321	30.286	16.833
Marşal Adaları	2.380	3.074	11.511	8.300	14.946
Panama	2.644	2.230	9.021	6.215	14.782
Belçika	65	119	98	173	12.573
Malta	5.769	4.705	9.104	7.243	12.273
İsviçre	3	558	14.981	22.592	8.878
Seyşeller	158	1.029	20.575	13.594	5.878
Singapur	1.278	1.323	3.484	4.158	5.586
Lübnan	-	242	64.239	1.131	5.052
Türkmenistan	28.149	792	8.218	4.143	4.405
Maldivler	-	-	2.566	1.955	3.685
Yunanistan	359	314	1.747	888	3.468
Tacikistan	-	-	1.421	120	3.453
Hong Kong	464	915	36.781	2.432	3.026
Portekiz	942	433	2.613	1.357	2.217
Diğer	19.331	17.277	119.908	32.006	2.443.654
Genel Toplam	5.949.014	5.944.252	8.662.085	4.830.469	13.411.171

Kaynak: TÜİK, Erişim Tarihi: 07.11.2025 GTIP: 40320, 40390

KAYNAKLAR

- Anonim, 2018. Türk Gıda Kodeksine Göre Süt ve Süt Ürünleri Tanımları. <https://www.esk.gov.tr/tr/10882/Turk-Gida-Kodeksine-Gore-Sut-ve-Sut-Urunleri-Tanimlari>, Erişim: 18.08.2023
- CLAL, 2025. Dairy products prices. <https://www.clal.it/en/index.php>, Erişim: 08.11.2024
- FAO, 2025. Dairy Market Review 2024, Rome.
- IDF, 2022. Bulletin of The International Dairy. ISSN 0250-5118,518/2022.FEDERATION
- OECD, 2025. OECD-FAO Agricultural Outlook 2024-2033. Web Sitesi: <https://www.oecd-ilibrary.org>
- TÜİK, 2025. Hayvancılık İstatistikleri, Süt ve Süt Ürünleri Verileri. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1002, Erişim: 11.10.2025
- TÜRKİYEYEMBİR, 2025. Yem İstatistikleri. <http://www.yem.org.tr>, Erişim: 18.10.2025
- USDA, 2024. Milk and Milk Product Statistics. <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index.html#/app/advQuery>, Erişim: 10.11.2025
- USK, 2022. 2021 Süt Raporu, Dünya ve Türkiye’de Süt Sektörü İstatistikleri. Ulusal Süt Konseyi, Ankara.